

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **archeologia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie

Data przeprowadzenia wizytacji: **10-11.12.2020**

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	15
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	19
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	22
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	27
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	30
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	32
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	35
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	37
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	41
5. Załączniki:	42
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	42

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł, ekspert PKA
2. dr hab. Marcin Ignaczak, ekspert PKA
3. mgr Paweł Napieralski, ekspert PKA ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym
4. lic. Jakub Bator, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr inż. Agnieszka Kaczmarek-Kacprzak, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Oceny kierunku archeologia na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie (UMCS) dokonano z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. W związku z sytuacją epidemiczną i ogłoszeniem lockdownu wizytacja została przesunięta na czwarty kwartał 2020 roku. Wizytację przygotowano i przeprowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą, przy czym odbyła się ona z wykorzystaniem technik komunikowania się na odległość. Podczas wizytacji zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej odbył spotkania:

- z przedstawicielami władz Uczelni i z władzami Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów,
- z autorami raportu samooceny i z osobami odpowiedzialnymi za zapewnienie jakości kształcenia,
- ze studentami ocenianego kierunku,
- z pracownikami ocenianego kierunku,
- z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Profil praktyczny na kierunku archeologia na I stopniu studiów wprowadzono w roku akademickim 2018/2019. Zespół oceniający dokonał oceny prac dyplomowych i przejściowych oraz przedłożonej dokumentacji. Zweryfikowano stan infrastruktury UMCS dostępnej dla studentów kierunku archeologia za pomocą przedłożonej dokumentacji uzupełnionej o wirtualny spacer synchroniczny. Zespół oceniający dokonał hospitacji wybranych zajęć. Ocena jest kolejną oceną programową PKA. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w roku 2009 wydało ocenę pozytywną na ocenianym kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	archeologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	archeologia – 88% historia 5% nauki o Ziemi i środowisku 5% nauki biologiczne 2%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów i 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	720 h/6 miesięcy i 27 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	• archeologia pradziejowa • archeologia historyczna	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	43	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2055	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	82 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	97 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	57 ECTS	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kształcenie na kierunku archeologia na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie wpisuje się w misję i strategię rozwoju Uczelni na lata 2019-2025 określoną Uchwałą Senatu UMCS z dnia 27 marca 2019 r. Uczelnia kształci i prowadzi badania naukowe w zakresie nauk humanistycznych, w tym w szczególności w zakresie dyscypliny naukowej archeologia. Zakres kształcenia odpowiada standardom dla kierunków praktycznych, dla których właściwe jest nabywanie umiejętności opartych o nowoczesny warsztat metodyczny i metodologiczny, skorelowany z szerokim spektrum nauk „wspierających” archeologię: przyrodniczych, ścisłych, społecznych (antropologii, socjologii), gwarantuje absolwentom dobre przygotowanie praktyczne do pracy w terenie (np. w firmach archeologicznych), w instytucjach kultury (muzeach), prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W związku z tym wymagany dla kształcenia na profilu praktycznym procent punktów ECTS (50%) jest zdobywany w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Cele kształcenia są zgodne ze specyfiką dyscypliny archeologia, do której, jako wiodącej, został przyporządkowany kierunek. Udział pozostałych dyscyplin: historia (5%), nauki o ziemi i środowisku (5%) oraz biologia (2%) wynika z koncepcji kształcenia, w której wymagania profilu praktycznego powodują, że konieczne jest zdobycie części kompetencji w trakcie praktycznych zajęć realizowanych w dyscyplinach historia, nauki o ziemi i środowisku oraz biologia (nie mają one charakteru subsydiarnego względem całej koncepcji kształcenia). Zgodnie z koncepcją kształcenia program został powiązany z właściwymi dla dyscypliny obszarami działalności zawodowej oraz naukowo-badawczej. Obejmuje on zakres przedmiotowy od najstarszych dziejów człowieka po czasy współczesne, dla których prowadzone są badania w oparciu o wykopaliska, a także zakres wiedzy metodologicznej, metodycznej, muzealniczej oraz konserwatorskiej wspomagany w wymiarze praktycznym przez udział specjalistów z tych dziedzin (zatrudnionych w instytucie i pracujących poza nim).

Realizowany program studiów pozwala na wypełnienie założeń zdefiniowanych w koncepcji kształcenia, bowiem nacisk w działalności dydaktycznej położony jest na archeologię Lubelszczyzny, Polski i Europy Środkowej w szerokich ramach chronologicznych – od epoki kamienia po późne średniowiecze i nowożytność. Program ma przygotowywać absolwenta do potrzeb rynku pracy, poprzez jego komplementarność z wymaganiami instytucji kultury, ochrony dziedzictwa kulturowego, muzealnictwa oraz firm prywatnych. Jest zgodny z wymaganiami PRK dla profilu i poziomu studiów.

Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny, do których kierunek jest przyporządkowany, a także stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Realizowane w Uczelni projekty w znacznym stopniu wpływają na jakość zajęć – zarówno kursowych, jak i tych do wyboru. Pozwalają także na przygotowanie studentów do udziału w badaniach terenowych, tak w zakresie pozyskiwania materiału źródłowego, jak i jego dalszego opracowania (również z uwzględnieniem jego konserwacji i interpretacji).

Celem studiów I stopnia jest wykształcenie absolwenta przygotowanego do pracy terenowej (jako uczestnik badań archeologicznych) lub do pracy w muzeum, w urzędach konserwatorskich lub w innych instytucjach, niekoniecznie archeologicznych, niemniej na stanowiskach niewymagających samodzielności w podejmowaniu strategicznych decyzji. Absolwent studiów I stopnia poznaje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie archeologii.

Program studiów na studiach I stopnia kierunku archeologia uwzględnia ich specyfikę, związaną z praktycznym nauczaniem dyscypliny. Jest to osiąganę poprzez promowanie archeologii w regionie i związanie studentów z regionalnym rynkiem pracy (instytucje samorządowe, instytucje kultury, instytucje muzealne i firmy prywatne).

Oferta dydaktyczna jest regularnie konsultowana z przedstawicielami potencjalnych pracodawców i modelowana w odpowiedzi na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, co znajduje swój wyraz poprzez uwzględnianie w programie treści: z zakresu przedsiębiorczości, ochrony dziedzictwa i konserwatorstwa (szeroko pojętego), lecz istnieje konieczność pełniejszej formalizacji tych doświadczeń i wykorzystywania ich w tworzeniu zajęć praktycznych.

Na koncepcję kształcenia mają wpływ nauczyciele akademicki, głównie poprzez dyskusje na forum Rady Instytutu i Zespołu Programowego, a proponowane zmiany są wprowadzane do programu studiów (np. zajęcia dotyczące źródłoznawstwa krzemiennoego). Studenci mają zbyt mały wpływ na kształtowanie programów studiów. W związku z tym rekomenduje się większe włączenie studentów w proces kształtowania koncepcji kształcenia.

Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na praktycznym profilu studiów i odnoszą się do dyscypliny naukowej archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku oraz biologia (w proporcjach odpowiednich do zawartych w koncepcji kształcenia). Efekty uczenia dostosowano do potrzeb profilu, tym niemniej w niektórych przypadkach zajęcia praktyczne (np. *archeologia środowiska, źródłoznawstwo, konwersatorium IV*) realizują zbyt wiele efektów uczenia się z grupy wiedza, przy zmniejszeniu ich liczby na poziomie umiejętności, co może wskazywać dla tych konkretnych przypadków na brak praktycznego powiązania wiedzy z zawodem. W związku z tym rekomenduje się dostosowanie do potrzeb profilu praktycznego efektów uczenia dla wszystkich zajęć z grupy laboratoriów, konwersatoriów oraz ćwiczeń.

Sposób sformułowania efektów uczenia się nie zawsze odpowiada aparatowi pojęciowemu określonoemu w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 PRK. Na studiach I stopnia błąd dotyczący sformułowań niezgodnych z poziomem 6 PRK, pojawia się w opisie efektów w kategorii wiedza, określana jako podstawowa (ewentualnie elementarna), a nie zaawansowana. Rekomenduje się więc dostosowanie sposobu sformułowania kierunkowych efektów uczenia się na studiach I stopnia do sformułowań na 6 poziomie PRK oraz poszerzenie charakterystyk wymaganych od studiów na profilu praktycznym (w poszczególnych sylabusach znajduje się zbyt mało efektów uczenia się dla kryterium umiejętności).

Efekty uczenia na I stopniu studiów zakładają nabycie praktycznej i ogólnej wiedzy o miejscu archeologii w systemie nauk humanistycznych, z uwzględnieniem jej specyfiki zawodowej (przedmiotowej) i metodologicznej, a także znajomości pojęć i terminologii. Zakładają opanowanie uporządkowanej wiedzy praktycznej i metodologicznej oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii, a także wiedzę archeologiczną w ujęciu chronologiczno-geograficznym (w podziale na archeologię prahistoryczną i historyczną), przy jednoczesnym poznaniu podstawowych zagadnień z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, instytucji nauki i kultury. Efekty uczenia się zakładają także

poznanie podstawowych metod badawczych i narzędzi warsztatu archeologa, zdobycie wiedzy pozwalającej na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz wiedzy dotyczącej prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu szeroko pojętego konserwatorstwa archeologicznego. Uwzględniają również nabycie umiejętności w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych, w tym właściwych dla nich kategorii pojęciowych i terminologii stosowanych w archeologii.

Efekty zakładają także umiejętność wykorzystania podstawowych ujęć teoretycznych, różnych kategorii źródeł oraz poglądów innych autorów przy przygotowywaniu wystąpień ustnych i tekstów pisemnych, poprawnie zredagowanych i opatrzonych prawidłowym aparatem naukowym.

Specyficzne dla archeologii efekty uczenia się dotyczą umiejętności rozpoznawania różnych rodzajów wytworów kultur archeologicznych oraz prowadzenia prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie trwania prac wykopaliskowych i inwentaryzacyjno-laboratoryjnych. Zakładają one także umiejętność korzystania z technologii informacyjnych, multimediiów i Internetu, jak również przetwarzania danych archeologicznych poprzez zastosowanie odpowiednich programów komputerowych, urządzeń i technik multimedialnych. Wreszcie, umiejętność stosowania technik i narzędzi badawczych właściwych dla nauk przyrodniczych wykorzystywanych w archeologii.

Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla studiów I stopnia zakładają nabycie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Efekty uczenia się na kierunku archeologia są sformułowane w sposób zrozumiały i możliwe do osiągnięcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku archeologia prowadzonym na UMCS w Lublinie są zgodne ze strategią Uczelni, mieszczą się w dyscyplinie naukowej archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne do której kierunek jest przyporządkowany. Są ponadto powiązane z działalnością naukową prowadzoną na Uczelni w tej dyscyplinie, obejmującą kraje Europy ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Polski od epoki kamienia po późne średniowiecze i nowożytność. Na jej potrzeby prowadzone są badania w oparciu o wykopaliska. Koncepcja kształcenia zorientowana jest na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, co ma przede wszystkim wyraz w oferowanych treściach dotyczących zakresu przygotowania związanego z praktycznym wykonywaniem zawodu archeologa, a także archeologa-muzealnika oraz archeologa-konserwator, a także ochroną zabytków archeologicznych. W kształtowaniu koncepcji kształcenia biorą udział nauczyciele akademicki kierunku, do tego procesu w zbyt małym stopniu włączeni są studenci.

Efekty uczenia się są w większości zgodne z przyjętą koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku oraz nauki biologiczne do których przyporządkowano kierunek. Występujące uchybienia zdefiniowano w rekomendacjach. Na poziomie efektów kierunkowych opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także

odpowiadają profilowi praktycznemu przewidując właściwe dla dyscypliny naukowej umiejętności badawcze, mimo że ich sposób sformułowania nie zawsze odpowiada właściwemu poziomowi PRK.

Na poziomie poszczególnych zajęć często przenoszona jest z poziomu kierunkowego niewłaściwa dla poziomów PRK terminologia opisująca efektu uczenia się, ale też efekty bywają niedostosowane do profilu praktycznego studiów. Na kierunku nie zostały dobrze określone efekty uczenia się dla kilku objętych programem studiów zajęć (nie uwzględniono efektów z kategorii umiejętności), co ujęto w rekomendacji.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące pozostałych zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy, metodyki badań i praktyki w archeologii a także pozostałych dyscyplinach: historii, nauk o Ziemi i środowisku oraz nauk biologicznych. Zapewniają również osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Znajduje to odzwierciedlenie w sylabusach zajęć. W treściach nauczania odzwierciedlony jest interdyscyplinarny charakter badań archeologicznych, w których wykorzystuje się metodologię właściwą również dla nauk przyrodniczych. Absolwenci kierunku archeologia są przygotowani do podjęcia ról zawodowych zdefiniowanych w koncepcji kształcenia, dotyczących zwłaszcza kompetencji i umiejętności praktycznych oraz społecznych.

Treści programowe na studiach I stopnia dotyczą uporządkowanej wiedzy z zakresu archeologii prahistorycznej i historycznej, przy czym program przewiduje prezentację tych treści na zajęciach ułożonych w porządku chronologicznym – od paleolitu po czasy nowożytne. Dzięki temu, w ich trakcie, w kolejnych semestrach student poznaje właściwe dla danej epoki i obszaru geograficznego wytwory kultury, a także metody ich analizy i interpretacji. Istotny, ze względu na budowanie umiejętności analizy i wnioskowania jest blok zajęć wprowadzających podstawy wiedzy propedeutycznej dotyczącej archeologii i nauk przyrodniczych i geograficznych, czyli *propedeutyka archeologii; archeologia Polski (zarys); antropologia fizyczna; archeologia środowiska; podstawy geomorfologii*. Studenci obligatoryjnie uczestniczą także w zajęciach, które wprowadzają ich w warsztat pracy archeologa, takie jak *technika pracy naukowej w archeologii; metodyka badań archeologicznych; archeologia w przestrzeni cyfrowej (GIS - Geographic Information System); techniki informatyczne; elementy statystyki*.

Czas trwania studiów, mierzony łączną liczbą punktów ECTS, konieczny do ukończenia studiów jest oszacowany właściwie, podobnie jak nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć.

Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i oszacowanie punktami ECTS umożliwia spełnienie wymagań ustawy dotyczących studiów stacjonarnych.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na studiach I stopnia są one realizowane w formie wykładów, ćwiczeń i laboratoriów, z których większość to zajęcia zakładające dużą aktywizację studentów (w ramach zajęć obowiązkowych są to następujące proporcje: wykłady 105 godzin, ćwiczenia 75 godzin, laboratoria 1020 godzin, z czego 720 to zajęcia terenowe).

Zajęcia do wyboru obejmują szczegółowe zagadnienia wychodzące poza obowiązkową podstawę programową, dając możliwość indywidualnego rozwoju w oparciu o własne zainteresowania naukowe. Ich wybór pozwala na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia, a wymiar przekracza 30% ECTS (31,6% ECTS). W ich zakres wchodzi wszystkie kwestie związane z praktycznym uprawianiem archeologii (źródłoznawstwo archeologiczne, zajęcia rozwijające umiejętności społeczne oraz kompetencje historyczne).

Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne to ogółem 1455 godzin (97 ECTS), czyli ponad 50% wszystkich zajęć. Są one prowadzone każdorazowo w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów

Program studiów I stopnia zawiera zajęcia z języków obcych w formie lektoratu w wymiarze 180 godzin i 12 punktów ECTS. Liczba godzin zajęć i punktów ECTS przyporządkowana do zajęć kształtujących umiejętności językowe umożliwia osiągnięcie przez studentów poziomu ESOKJ zakładanego w efektach uczenia się.

Program studiów spełnia wymagania związane z zapewnieniem minimum 5 punktów ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych. Zajęcia te są realizowane w ramach zajęć: *ochrona własności intelektualnej* (1 ECTS), *prawo i zarządzanie w archeologii* (3 ECTS), *promocja dziedzictwa archeologicznego i regionu* (3 ECTS), *metodologia nauk humanistyczno-społecznych* (1 ECTS), *elementy statystyki* (2 ECTS) oraz w ramach dwóch zajęć do wyboru: *życie codzienne* (2 ECTS) oraz *elity społeczne i symbolika władzy* (2 ECTS).

Wykładowcy i studenci kierunku archeologia mają też możliwość korzystania z metod i technik kształcenia na odległość za pomocą platform e-learningowych. W przedłożonym programie studiów możliwość realizacji zajęć w tym trybie jest sygnalizowana dla jednych zajęć. Liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie jest większa niż większa niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. W chwili obecnej, w związku z sytuacją, a epidemiczną znaczną część zajęć jest realizowana w trybie on-line. Tylko zajęcia laboratoryjne, nauczane praktycznie, przewidziane w planie zajęć do realizacji w 2 połowie semestru są wzmiankowane jako możliwe do wykonania w kontakcie studenta i prowadzącego (*źródłoznawstwo archeologiczne, konwersatorium I: krzemień – stal epoki kamienia, archeologia polski, archeologia środowiska, archeologia powszechna, archeologia śródziemnomorska*).

Metody i narzędzia nauczania są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, motywując ich do nauki. Są dobierane w zależności od rodzaju zajęć i zakładanego stopnia aktywizacji studentów. W ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Stymulują studentów do podejmowania świadomych i samodzielnych decyzji związanych z ich aktywnością naukową i zawodową.

Wykłady z prezentacjami multimedialnymi (w mniej licznych grupach - również wzbogacone o elementy dyskusji) mają charakter podawczy, informacyjny.

Zajęcia konwersatoryjno-seminaryjne, które mają kształtować umiejętność samodzielnego zdobywania informacji, ich krytycznej analizy, wykorzystywania w kształtowaniu merytorycznie uzasadnionych (i odpowiednio uargumentowanych) wniosków, w największym stopniu bazują na relacji mistrz-uczeń. Metody nauczania w trakcie zajęć ćwiczeniowych i laboratoryjnych zakładają wykorzystanie praktycznej wiedzy i doświadczenia prowadzących zajęcia. Służą temu prace na materiale źródłowym, często stosowane w archeologii. Praktyka dydaktyczna zakłada też możliwość dyskusji oraz wymiany doświadczeń (student nie tylko słucha, ale czynni uczestniczy w zajęciach). Małe grupy (zwłaszcza seminaryjne) sprzyjają indywidualizacji podejścia do studentów znajdujących się pod opieką naukową osoby prowadzącej, jednocześnie ucząc ich samodzielnej, praktycznej pracy nad problemem badawczym jak i praktycznej (np. ostrzenie ołówków, przenoszenie kartonów) pracy w zespole badawczym.

Podczas zajęć wykorzystywane są technologie informatyczne uwzględniające nowe osiągnięcia dydaktyki akademickiej i wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Dla zajęć w sali są to przede wszystkim prezentacje multimedialne, dla zajęć muzealnych – nowoczesne formy ekspozycji, również multimedialnych, dla zajęć w terenie – metody nieinwazyjne w prospekcji i badaniach terenowych. W indywidualnych przypadkach w miarę pojawiających się potrzeb metody dydaktyczne dostosowywane są do możliwości osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnością.

W najliczniejszych pod względem godzin zajęciach laboratoryjnych, ćwiczeniowych i konwersatoryjnych wykorzystywane są metody aktywizujące studentów – wprowadzające formę dyskusji i doświadczeń praktycznych. Ich celem jest wdrażanie w praktykę umiejętności niezbędnych do prowadzenia badań archeologicznych, pracy ze źródłami archeologicznymi i pisemnymi, krytycznego korzystania z literatury, co ma stymulować studentów do samodzielności w procesie uczenia, a w konsekwencji później również i własnych badań. Hospitacje zajęć wykazały, że założone praktyczne efekty uczenia się (umiejętności) są nabywane w ich trakcie.

Zajęcia zapewniają kompletne przygotowanie do wykonywania czynności praktycznych, co jest osiągane poprzez czynny udział studentów w ich realizacji. Uczelnia posiada niezbędne zasoby źródeł wymagane przy nauczaniu archeologii Polski i powszechnej. Możliwe jest nabywanie doświadczeń w trakcie realizacji programów badawczych, w trakcie których wykorzystywane są najnowsze techniki informatyczne służące opracowaniu źródeł, ich digitalizacji, a także upowszechnieniu wiedzy.

Metody nauczania (praca z tekstem, ćwiczenia, oraz tłumaczenia literatury fachowej) umożliwiają studentom nabycie kompetencji językowych na poziomie B2, wymaganym na I stopniu studiów.

Sposób kształcenia uwzględnia potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Metody i techniki kształcenia na odległość w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, opisanych w programie studiów są stosowane w zakresie, w jakim umożliwia to program zajęć (możliwości takie istnieją na zajęciach w ramach których wykorzystywane są zaawansowane narzędzia informatyczne lub narzędzia takie służą do nabywania wiedzy praktycznej, np. *archeologia powszechna* – obrazowanie GIS; *archeologia w przestrzeni cyfrowej*).

Na kierunku studiów archeologia nie przewidziano zajęć spełniających kryteria praktyk zawodowych w wymiarze 720 godzin dla profilu praktycznego na studiach I stopnia, zgodnie ze stanowiskiem interpretacyjnym PKA nr 3/2020. Program studiów nie przewiduje praktyk zawodowych jako zajęć odbywających się w środowisku zawodowym właściwym dla koncepcji kształcenia: „jako uczestnik badań archeologicznych, lub do pracy w muzeum, w urzędach konserwatorskich lub w innych instytucjach, niekoniecznie archeologicznych”. W koncepcji kształcenia założono, że absolwenci kierunku archeologia są przygotowani do prac w konkretnych instytucjach archeologicznych, muzealnych i konserwatorskich. W związku z powyższym, przynajmniej część powinna odbywać się w tych instytucjach.

W programie studiów i koncepcji kształcenia wskazano, iż za praktyki zawodowe uznać należy dwa bloki zajęć *terenowe badania wykopaliskowe* oraz *terenowe badania inwentaryzacyjne*. Całościowy wymiar godzinowy praktyk winien być jednak przedmiotem indywidualnej umowy między uczelnią, pracodawcą i studentem, a jej wymiar wynikać z czasu trwania i zakresu prac wyznaczonych do wykonania przez studenta. Wymiaru praktyk nie spełniają zajęcia *terenowe badania wykopaliskowe* oraz *terenowe badania inwentaryzacyjne*, które są w całości prowadzone przez pracowników Instytutu Archeologii UMCS, przy okazjonalnym udziale interesariuszy zewnętrznych. W obecnej sytuacji uznać należy, iż praktyki zawodowe na kierunku archeologia nie są realizowane w sposób właściwy dla nauczania na profilu praktycznym. Wskazane miejsca odbywania praktyk są podporządkowane realizacji badań naukowych prowadzonych w Instytucie Archeologii UMCS. Odpowiadają potrzebom procesu nauczania i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na poziomie akademickim. Nie umożliwiają jednak osiągnięcia pełnych kompetencji zawodowych wymaganych na praktycznym profilu studiów, bowiem zakres czynności wykonywanych przez praktykantów nie został jasno zdefiniowany i nie można przeprowadzić jego skutecznej ewaluacji pod kątem przygotowania studenta do pracy w zawodzie. W związku z tym konieczne będzie przemyślenie kwestii praktyk na kierunku i wprowadzenie do programu studiów zajęć praktyki zawodowe, które w sposób wyczerpujący spełniałyby wymagania stawiane tego rodzaju zajęciom w zakresie opisanym w stanowisku interpretacyjnym PKA nr 3/2020.

Organizacja praktyk w formie ćwiczeń terenowych powoduje, że nie został stworzony system ich weryfikacji w dzienniku praktyk i niemożliwe jest opisanie zadań realizowanych przez studenta. Rekomenduje się, po wprowadzeniu do programu zajęć praktyk zawodowych stworzenie systemu dokumentacji przebiegu praktyk umożliwiającego sprawdzanie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych. Zajęcia są planowane w wymiarze 90 minut, a ich rozplanowanie zapewnia co najmniej 15-minutowe przerwy między nimi. Wszystkie zajęcia stacjonarne z dyscypliny archeologia odbywają się w jednym miejscu, czyli w gmachu Instytutu Archeologii. Organizacja zajęć zapewnia nie tylko higienę pracy studenta, ale i pozwala mieć czas na

własną pracę – w domu lub w bibliotece. Egzaminy przeprowadzane są podczas sesji egzaminacyjnej w liczbie i sekwencji umożliwiającej przygotowanie się studentów. Czas przeznaczony na sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenia studentom informacji zwrotnej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na studiach I stopnia są kompleksowe: obejmują pełny zakres archeologii powszechnej od epoki kamienia po nowożytność (w różnych jej aspektach kulturowych i społecznych), zagadnienia warsztatowe, umożliwiające nabycie przez studentów kompetencji praktycznych i badawczych, specyficznych dla dyscypliny archeologia. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się i odpowiadają dyscyplinom naukowym: archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne. Różnorodność i aktualność treści programowych znajduje odzwierciedlenie w zamieszczonych w sylabusach wykazach polecanej literatury.

Liczba godzin zajęć kontaktowych oraz całkowita liczba punktów ECTS dla programów studiów I stopnia umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Opinia ta odnosi się także do poszczególnych zajęć i grup zajęć.

Stosowane metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności związanych z przygotowaniem do praktycznego prowadzenia badań naukowych i umiejętności posługiwania się językiem obcym, również z użyciem terminologii specyficznej dla dyscypliny archeologia oraz dyscyplin: historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne.

Organizacja procesu nauczania jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, którym odpowiada także organizacja sesji egzaminacyjnej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Natomiast o propozycji oceny kryterium spełnione częściowo zadecydowały nieprawidłowości polegające na niezapewnieniu na studiach I stopnia wymaganej przepisami praktyki zawodowej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na studiach I stopnia są kompleksowe: obejmują pełny zakres archeologii powszechnej od epoki kamienia po nowożytność (w różnych jej aspektach kulturowych i społecznych), zagadnienia warsztatowe, umożliwiające nabycie przez studentów kompetencji praktycznych i badawczych, specyficznych dla dyscypliny archeologia. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się i odpowiadają dyscyplinom naukowym: archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne. Różnorodność i aktualność treści programowych znajduje odzwierciedlenie w zamieszczonych w sylabusach wykazach polecanej literatury.

Liczba godzin zajęć kontaktowych oraz całkowita liczba punktów ECTS dla programów studiów I stopnia umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Opinia ta odnosi się także do poszczególnych zajęć i grup zajęć.

Stosowane metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności związanych z przygotowaniem do praktycznego prowadzenia badań naukowych i umiejętności posługiwania się językiem obcym, również z użyciem terminologii specyficznej dla dyscypliny archeologia oraz dyscyplin: historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne.

Organizacja procesu nauczania jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, którym odpowiada także organizacja sesji egzaminacyjnej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Natomiast o propozycji oceny kryterium spełnione częściowo zadecydowały nieprawidłowości polegające na niezapewnieniu na studiach I stopnia wymaganej przepisami praktyki zawodowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie w programie studiów praktyk zawodowych odbywanych w środowisku pracy, do którego zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek studiów.
2. Zapewnienie miejsc odbywania praktyk.
3. Sformułowanie dla praktyk zawodowych:
 - a) dla każdego ich etapu - efektów uczenia się uwzględniających właściwe dla nich kompetencje lub progres kompetencji i odpowiadające im treści programowe związane z miejscem odbywania praktyk;
 - b) zasad doboru placówek, w których mogą odbywać się praktyki zawodowe, i wyboru opiekunów praktyk zawodowych w zakładach pracy w sposób umożliwiający osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się przez studentów;
 - c) zasad dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań w sposób umożliwiający skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów
4. Zapewnienie systemu oceny program praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk w zakładach pracy, realizacji praktyk dokonywanej z udziałem studentów.
5. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia I stopnia zostały oparte o jasne kryteria naboru, zapewniając równe szanse osobom z niepełnosprawnością, z tzw. „starą maturą” oraz cudzoziemcom. Są przejrzyste i selektywne i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Dla kandydatów na studia I stopnia kryteria, niezależnie od czasu złożenia egzaminu maturalnego („stara” lub „nowa” matura), wyznaczają wyniki z wybranych zajęć: *historia, wiedza o społeczeństwie, język łaciński i kultura antyczna, historia sztuki, filozofia, język polski, geografia, język obcy nowożytny, matematyka*. W zależności od tego czy są uzyskane na poziomie podstawowym czy rozszerzonym przeliczane są według określonego współczynnika na punkty. Ich iloczyn określa miejsce kandydata na liście rankingowej. Zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste, selektywne i bezstronne oraz zapewniają kandydatom równe szanse podjęcia studiów. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, zostały określone i odnoszą do Regulaminu studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

W myśl cytowanego regulaminu przeniesienie zajęć zaliczonych poza UMCS w miejsce punktów przypisanych zajęciom i praktykom określonym w planie studiów i programie kształcenia możliwe jest wówczas, gdy istnieje zbieżność uzyskanych efektów uczenia się. Stwarza to możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności do programu studiów na kierunku archeologia.

Na kierunku określono tylko formalne procedury związane z doborem i zatwierdzaniem prac dyplomowych. Nie zostały natomiast określone wymagania formalne i merytoryczne dla prac dyplomowych z uwzględnieniem specyfiki dyscypliny naukowej archeologia oraz pozostałych dyscyplin do których przyporządkowano kierunek (historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne) odpowiednio do poziomu studiów. Ogólne wymagania dotyczące prac mieszczą się w ogólnouniwersyteckich zasadach. Nie przyjęto natomiast merytorycznych zasad dyplomowania wskazujących na zakres dyscyplin, w których może być przygotowana praca oraz kryteriów dyplomowania. Przy ocenie pracy brane są pod uwagę: temat pracy i zgodność treści z tematem, konstrukcja pracy i poprawność językowa i terminologiczna, poprawność wyводу i rozumowania, stopień wykorzystania źródeł archeologicznych i literatury, aparat naukowy (konstrukcja bibliografii, przypisów, itd.). Rekomenduje się precyzyjne zdefiniowanie kryteriów określających merytoryczne wymagania stawiane pracom dyplomowym na poziomie studiów I stopnia i praktycznym profilu studiów.

Weryfikacja osiągania przez studentów efektów uczenia się na kierunku odbywa się na poziomie oceny w ramach zajęć programowych oraz na poziomie prac zaliczeniowych i prac dyplomowych, które umożliwiają ocenę przygotowania studentów do uprawiania zawodu. Problemem, który odzwierciedlony jest w sylabusach, jest brak opisanych, jednoznacznych i zrozumiałych kryteriów oceniania. Obserwowano sytuacje, w których kryterium oceny jest bliżej nieokreślona aktywność studentów, znajomość lektur lub frekwencja na zajęciach i obecność – które same w sobie nie

weryfikują wskazanych w sylabusach zajęć — wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Kryteria oceniania ze względu na zróżnicowaną formę opisu nie tworzą czytelnego systemu w aspekcie całego kierunku studiów. W związku z tym rekomenduje się dopracowanie zasad oceniania w taki sposób, aby nie pojawiały się w nich wskaźniki dotyczące obecności na zajęciach oraz określenie w sylabusach precyzyjnych i przestrzeganych form i kryteriów oceniania studentów.

Zasady dotyczące stopnia osiągnięcia efektów uczenia się zostały zdefiniowane w sylabusach zajęć. W przypadku poddanych ocenie prac pisemnych nie zawsze informacja zwrotna dla studenta jest wystarczająca, odnosi się bowiem wyłącznie do efektów z zakresu wiedzy w lakonicznej formie punktacji i nie daje możliwości weryfikacji efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. Rekomenduje się więc opatrywanie wszystkich prac wyczerpującymi komentarzami wraz z uzasadnieniem wystawionej oceny.

Sposób postępowania w sytuacjach konfliktowych, związanych z weryfikacją efektów uczenia się, jest regulowany na poziomie instytutu. Powołany zespół do spraw jakości kształcenia w IA UMCS monitoruje tego rodzaju sytuacje za pomocą ankiety autoewaluacyjnej wypełnianej przez osoby prowadzące zajęcia i przeprowadzające egzamin końcowy. Wnioski z ankiet są analizowane po zakończeniu każdego semestru/sesji egzaminacyjnej. W przypadku uwag wymagających modyfikacji procesu nauczania i uczenia się studentów, osoby prowadzące zajęcia są zobligowane do podjęcia działań doskonalących, polegających na ewentualnych modyfikacjach metod czy treści nauczania. Od roku akademickiego 2019/20 zadania monitoringu przejął Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Humanistycznym UMCS.

Sposób weryfikacji i oceniania efektów uczenia się dla wszystkich zajęć jest określony w sylabusie, a dodatkowo prowadzący zajęcia ma obowiązek poinformowania uczestników zajęć o sposobie i trybie weryfikowania i oceniania efektów uczenia się. Najczęściej stosowane są następujące metody:

1. prace pisemne (zwłaszcza na zajęciach o charakterze seminaryjnym czy warsztatowym);
2. egzamin pisemny w formie testu obejmujący informacje zawarte w wykładzie i literaturze polecanej (zwłaszcza na zajęciach o charakterze wykładu);
3. kolokwium/egzamin ustny obejmujący informacje zawarte w wykładzie i literaturze polecanej, lub wiedzy przekazywanej podczas zajęć warsztatowych, lub o innym charakterze;
4. ocena aktywności (zwłaszcza na zajęciach o charakterze konwersacyjnym czy warsztatowym, czyli wymagających bezpośredniej interakcji między prowadzącym a uczestnikiem zajęć);

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Dość często stosowaną metodą weryfikacji efektów uczenia się są testy w formie pytań zamkniętych, które jedynie umożliwiają weryfikację efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Jednocześnie nie dla wszystkich zajęć wypracowano specyficzne metody pozwalających na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z kategorii umiejętności, a zwłaszcza kompetencji społecznych, co wyraźnie uwidacznia się także w charakterze prac etapowych, na których często też nie jest zamieszczona informacja zwrotna dotycząca osiągnięć studentów.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w formie kolokwίων, testów oraz prac zaliczeniowych są dostosowane do wymagań dyscypliny. Posiadają one elementy graficzne, które pozwalają na weryfikację istotnej wiedzy praktycznej (testy potwierdzające umiejętności odróżnienia wytworów charakteryzujących poszczególne epoki).

Stosowane podczas zajęć z języka obcego metody weryfikacji – wypowiedzi ustne i pisemne – umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia.

W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość weryfikacja osiągnięcia efektów ucznia odbywa się poprzez bieżącą kontrolę postępów w nauce. Zaliczenia i egzaminy końcowe przeprowadzane są z właściwym wykorzystaniem technologii informatycznych. Opracowany system nauczania obowiązujący w obecnej sytuacji epidemicznej pozwala na weryfikację efektów uczenia się, przy założeniu, iż w grupa zajęć laboratoryjnych i ćwiczeniowych będzie weryfikowana przy użyciu dostosowanych narzędzi kształcenia na odległość (transmisja wideo w czasie rzeczywistym, praca projektowa w czasie rzeczywistym, zajęcia źródłoznawcze przy zastosowaniu technologii transmisji obrazu na odległość).

Efekty uczenia się są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych, a także projektów i prac dyplomowych. Pozycja absolwentów na rynku pracy jest monitorowana na poziomie ogólnouczelnianym.

Tematyka i metodyka prac etapowych w formie kolokwii, testów oraz prac zaliczeniowych są dostosowane do wymagań dyscyplin archeologia, historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne. W znacznym stopniu posiadają one rozszerzenia graficzne oraz elementy, które pozwalają na weryfikację istotnej wiedzy praktycznej (testy potwierdzające umiejętności odróżnienia wytworów charakteryzujących poszczególne epoki). Dla poszczególnych zajęć są one jednak zbyt mało zróżnicowane i służą głównie weryfikacji efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Rekomenduje się zwiększenie udziału prac etapowych, umożliwiających weryfikację efektów uczenia się w kategorii umiejętności, a także kompetencji społecznych. Wszystkie przeglądane zestawy prac etapowych zostały dostosowane do poziomu studiów, a ich najczęściej rejestrowanym mankamentem była zbyt mała liczba informacji zwrotnych kierowanych do studenta.

Pomimo faktu, iż większość ocenianych prac zapewnia potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów niektóre spośród nich nie są dostosowane do profilu praktycznego studiów. Prace dyplomowe przygotowywane są w dyscyplinie naukowej archeologia oraz dyscyplinach do których przyporządkowano kierunek (historia, nauki o Ziemi i środowisku, nauki biologiczne), jednak w konsekwencji braku jasnych kryteriów dla studiów I stopnia, nie zawsze właściwie dokonany został dobór tematów do poziomu kompetencji osiąganych na profilu praktycznym. Prace nie zawsze posiadają odpowiedni aparat naukowy, pozwalający kształtować wiedzę praktyczną (czasami prace odnoszą się także do teoretycznego opisywania problemów naukowych). W większości przypadków stawiane wymagania zasadniczo odpowiadają poziomowi studiów. Niektóre prace ujawniają niedostatki warsztatowe studentów, w niewielkim stopniu oparte są na źródłach archeologicznych, mają charakter kompilacyjny. Rekomenduje się więc określenie jednoznacznych, sformalizowanych zasad tworzenia i zatwierdzania tematów i problematyki prac dyplomowych, dostosowanych do wymagań profilu praktycznego.

Osiąganie przez studentów kierunku efektów uczenia się potwierdzone jest także poprzez ich aktywność naukową, głównie w ramach działającego Studenckiego Koła Naukowego Archeologów. Ma ona wyraz w aktywnym udziale w studenckich naukowych sesjach archeologicznych oraz realizowanych projektach związanych z tworzeniem baz danych i opracowaniem materiałów z badań powierzchniowych, udziału w wykopaliskach, a także w publikowaniu wyników badań. Osiągnięcia studentów odpowiadają koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i dyscyplinie

archeologii studenci są najczęściej współautorami publikacji fachowych, ale posiadają też inne doświadczenia zawodowe związane ze współpracą z gospodarką.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku na studiach I stopnia przyjęto zasady rekrutacji umożliwiające sporządzenie listy rankingowej kandydatów, zapewniające weryfikację kwalifikacji wstępnych. Zasady rekrutacji zapewniają równe szanse, w tym dostęp do rekrutacji osób z niepełnosprawnościami. W Uczelni przyjęto zasady uznawania efektów uczenia się zdobytych poza system studiów oraz uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej.

Za właściwe można uznać zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym. Na kierunku przyjęto w sposób formalny zasady dyplomowania, odpowiadające wytycznym ogólnouniwersyteckim. Nie w każdym przypadku precyzują jednak one w wystarczającym stopniu merytorycznych kryteriów, które powinny spełniać prace dyplomowe na studiach I stopnia, co ma konsekwencje w zakresie niewłaściwie określonych tematów przygotowywanych na kierunku prac dyplomowych oraz stawianych im wymaganiom.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji pozwalają na ocenę osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, przy czym na poziomie pojedynczych modułów zajęć często w katalogu metod weryfikacji pojawia się obecność na zajęciach i aktywność na zajęciach. Dość często stosowaną metodą weryfikacji efektów uczenia się są testy w formie pytań zamkniętych, które jedynie umożliwiają weryfikację efektów uczenia się z zakresu wiedzy. Jednocześnie na podstawie niektórych prac etapowych można uznać, iż nie wypracowano jednolitych specyficznych metod pozwalających na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z kategorii umiejętności, a zwłaszcza kompetencji społecznych, co wyraźnie uwidacznia się także w charakterze prac etapowych, na których nie zawsze jest zamieszczona informacja zwrotna dotycząca osiągnięć studentów.

Stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Stosowane podczas zajęć z języka obcego metody weryfikacji – wypowiedzi ustne i pisemne – umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia lub B2+ na poziomie studiów II stopnia, w tym języka specjalistycznego.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych i wyszczególnionych wyżej uchybień.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Wszyscy nauczyciele akademicki posiadają aktualny (udokumentowany) dorobek naukowy zgodny z dziedzinami i dyscyplinami do których przypisano kierunek archeologia. Kadra prowadząca zajęcia na kierunku zadeklarowała następujące dyscypliny takie jak: archeologia, historia, nauki biologiczne, nauki o ziemi i środowisku, geografia (geo-archeologia), filozofia i socjologia, co w pełni wpisuje się w koncepcję i profil interdyscyplinarny kierunku. Zapewnia to w pełni prawidłową realizację zajęć, w tym również z naciskiem na umiejętności praktyczne.

Kadrę dydaktyczną na kierunku archeologia stanowią pracownicy zatrudnieni na Uczelni na etatach badawczo-dydaktycznych i w jednym przypadku na etacie dydaktycznym. Jednostka stanowi dla nich podstawowe miejsce pracy. Zespół ten liczy 14 osób - 1 profesor tytularny, 6 doktorów habilitowanych (w tym 4 prof. UMCS), 6 doktorów (w tym 1 prof. UMCS) oraz 1 magistra. Dodatkowo kadrę Instytutu dydaktycznie wspierają pracownicy badawczo-dydaktyczni pozostałych instytutów Wydziału Humanistycznego (2 osoby) oraz z innych wydziałów UMCS (7 osób). Zespół nauczycieli akademickich Instytutu wspierają również interesariusze zewnętrzni rekrutujący się ze środowiska pracodawców (2 osoby), są to czynni archeolodzy, którzy prowadzą prywatne firmy świadczące usługi w zakresie prowadzenia prac archeologicznych. Ponad 50% zajęć prowadzą osoby zatrudnione w Uczelni jako pierwszym miejscu pracy, spełnione tym samym zostały wymagania formalne dotyczące kadry na kierunku o profilu praktycznym. Tak zbudowany zespół badawczo-dydaktyczny zachowuje też właściwy podział pracowników zajmujących się poszczególnymi etapami dziejów. Stosunek liczby studentów do kadry oscyluje na poziomie nieznacznie przekraczającym współczynnik liczby N 12, co w chwili obecnej zapewnia Jednostce stabilizację i umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Niewątpliwie bogaty dorobek publikacyjny, prowadzenie na wysokim poziomie badań naukowych, obecność w licznych gremiach krajowych, muzeach, udział w pracach zespołów konserwatorskich oraz organizacjach eksperckich wzbogaca jakościowo dydaktykę przez nich uprawianą. Doświadczenie zawodowe pracowników Instytutu uzupełniają ukończone studia podyplomowe wąsko specjalistyczne, w zakresie kompetencji znajomości języków obcych – kursy językowe, a kompetencji dydaktycznych - udział czynny w warsztatach międzynarodowych (*Interactive methods as the best tools for education and outreach*, *Moving from teaching to research about teaching and learning*) i krajowych (np. *Innowacyjne sposoby uczenia się. Techniki improwizacji teatralnej jako innowacyjne narzędzie dydaktyczne*, *Lubelska szkoła fotografii*, *Fotomanipulacje*, czy w zorganizowanych warsztatach metodyki kształcenia zdalnego).

Przydział zajęć oraz obciążenia godzinowe nauczycieli akademickich są odpowiednie do zajmowanych stanowisk w Instytucie i w pełni pozwalają na prawidłową realizację programu kształcenia. Przydział prowadzonych zajęć jest spójny z prowadzonymi badaniami naukowymi przez nauczycieli akademickich oraz uwzględnia w pełni specjalistyczne doświadczenie praktyczne niezbędne do prowadzenia zajęć, w tym kształtujących umiejętności praktyczne studentów (jak ma to miejsce w przypadku następujących zajęć: *prawo i zarządzanie w archeologii*, *archeologia ratownicza*,

muzealnictwo i ochrona zabytków, techniki informatyczne, konserwacja i dokumentacja zabytków), co w pełni uwzględnia specyfikę kierunku oraz profilu praktycznego studiów. Ich doświadczenie praktyczne zdobyte poza Uczelnią odnosi się do wcześniej podejmowanych prac w instytucjach kultury (muzeach), nadzoru konserwatorskiego i ochrony zabytków, prowadzenia działalności usługowej – archeologicznej, świadczenie usług w zakresie digitalizacji i obróbki cyfrowej dokumentacji archeologicznej, pracy na stanowisku grafika komputerowego w drukarniach cyfrowych, czy uzyskanych uprawnień w zakresie modelowania i obsługi silnika renderującego V-Ray w stopniu podstawowym w oparciu o programy Autodesk 3 DS. Max oraz nabytych kwalifikacji do obsługi sprzętu specjalistycznego tachimetru, czy drona. Zajęcia specjalistyczne uzupełniające warsztat archeologa z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych oraz nauk społecznych realizują pracownicy z UMCS. Na kierunku do czasu wybuchu pandemii Covid-19 nie prowadzono kształcenia zdalnego. Aktualnie kształcenie takie jest prowadzone w świetle obowiązujących przepisów dotyczących przeciwdziałaniu pandemii w całym kraju oraz przepisów wewnątrz uczelnianych dotyczącymi podejmowania działań ws. przeciwdziałania rozpowszechnienia się wirusa SARS-CoV-2. W IA zajęcia w semestrze letnim 2019/2020 prowadzone były w systemie kształcenia zdalnego – hybrydowego i synchronicznego. Natomiast obecnie w semestrze zimowym proces dydaktyczny realizowany jest wyłącznie w trybie synchronicznym.

Z uwagi na zaistniałą sytuację pandemiczną i konieczność natychmiastowego przejścia w lutym 2020 r. na kształcenie zdalne Uczelnia i WH przeprowadziły w czerwcu br. szczegółową analizę kompetencji IT kadry i ocenę prowadzonego kształcenia zdalnego na UMCS przez studentów oraz podjęły analizę przygotowania infrastruktury dydaktycznej do prowadzenia zajęć w trybie kształcenia zdalnego. Przeprowadzone badania i powstałe raporty pozwoliły znacząco wzmocnić kompetencje dydaktyczne kadry w zakresie zdalnego kształcenia, jak i zapewnić prawidłową realizację procesu kształcenia w kolejnym semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021. Podjęte działania doskonalące w zakresie organizacji i realizacji zajęć dydaktycznych oraz wdrożone przez władze WH wsparcie finansowe i sprzętowe nauczycieli akademickich od października spotkało się z bardzo pozytywną oceną ze strony pracowników.

Dodatkowo określono zasady przyznawania ekwiwalentu pieniężnego pracownikom UMCS z tytułu wykonywania pracy zdalnej przy wykorzystywaniu urządzeń prywatnych.

W związku z koniecznością realizacji procesu kształcenia opartego na kształceniu zdalnym, Uczelnia przygotowała dla nauczycieli akademickich (nieobowiązkowy) pakiet szkoleń, dotyczący obsługi narzędzi IT (w tym platformy MS Teams) oraz wsparcie kompetencji dydaktycznych w zakresie kształcenia zdalnego. Przeprowadzono szkolenia z cyklu: „*Podziel się doświadczeniem – metody aktywizujące w nauce zdalnej*”, w zakresie metod aktywizujących w kształceniu zdalnym na przykładzie: mapy myśli, studium przypadku oraz metody projektu; czy wykorzystania tablicy wielofunkcyjnej na Wirtualnym Kampusie). Dodatkowo w Jednostce funkcjonuje skuteczne wsparcie koleżeńskie w zakresie metod i obsługi narzędzi IT. Rekomenduje się, aby w konkursach dotyczących nowych zatrudnień w Instytucie stawiano wymagania dotyczące odpowiedniego przygotowania, od osób ubiegających się o zatrudnienie, w zakresie udokumentowanego posiadania kompetencji dydaktycznych niezbędnych do prowadzenia zajęć w trybie kształcenia zdalnego jako warunek konieczny do spełnienia.

Jednostka dąży do zachowania stabilności kadry przez uzupełnianie potencjału kadry (np. zatrudnienie dwóch nowych pracowników badawczo-dydaktycznych) w związku z mającą miejsce w Jednostce

w ostatnim czasie wymianą pokoleniową kadry, jej rozwojem naukowym, i zapewnia możliwość podnoszenia kompetencji w zakresie dydaktyki (por. powyżej zapis dotyczący zakresu kompetencji kadry). Uczelnia wspiera podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry przez organizację warsztatów np. dotyczących kształcenia zdalnego, lub umożliwia udział w kursach, szkoleniach zewnętrznych. *Arkusze oceny okresowej nauczyciela akademickiego UMCS* uwzględnia aspekt podnoszenia kompetencji dydaktycznych zarówno w ramach mobilności krajowej, jak i międzynarodowej (*II. Działalność dydaktyczna, w tym kształcenie kadr naukowych* punkt 5). Dobór nauczycieli akademickich, w tym szczególnie osób prowadzących zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne na kierunku realizowanym na profilu praktycznym, jest spójny z zapisami ustawy o szkolnictwie wyższym oraz wewnętrznymi przepisami Uczelni. Polityka kadrowa prowadzona przez Instytut w pełni uwzględnia potrzeby kompetencyjne kadry, wynikające ze specyfiki kierunku i profilu studiów. Świadectwem systematyczne pomnażanego dorobku naukowego jest lista opublikowanych monografii i artykułów, udział w projektach badawczych. Dodatkowo w ostatnich trzech latach dwie osoby zatrudnione w Jednostce uzyskały stopień doktora habilitowanego (a w okresie poprzedzającym trzy) oraz przeprowadzono cztery awanse na stanowisko profesora UMCS.

Wszyscy nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku podlegają stałej ocenie w zakresie stopnia spełniania powierzonych im obowiązków dydaktycznych ze strony studentów w ramach prowadzonych ogólnouniwersyteckich badań jakości kształcenia.

Ponadto, kadra dydaktyczna podlega ocenie swoich bezpośrednich przełożonych w ramach obowiązkowo prowadzonych hospitacji zajęć oraz okresową ocenę pracownika UMCS. Dodatkowo każdy nauczyciel akademicki UMCS zobowiązany jest do wypełnienia po zrealizowaniu zajęć ankiety autoewaluacji zajęć. Tym samym należy uznać, że prowadzona ocena zajęć dydaktycznych, jak i nauczyciela akademickiego w wymienionych powyżej zakresach, uwzględnia różne narzędzia oceny jakości jego pracy.

Zgodnie z wymaganiami ustawy o szkolnictwie wyższym każdy nauczyciel podlega okresowej ocenie pracownika. Wymagania stawiane nauczycielom akademickim, którzy podlegają ocenie, dotyczą różnych obszarów podejmowanej przez nich działalności, począwszy od oceny działalności naukowej i dydaktycznej aż po organizacyjną (w tym popularyzację nauki). Istotną składową tej oceny stanowią informacje pozyskane z prowadzonej ankietyzacji studentów w zakresie oceny zajęć dydaktycznych oraz ocena hospitowanych zajęć. Wnioski z okresowej oceny nauczycieli akademickich stanowią podstawę do doskonalenia kadry oraz planowania indywidualnych ścieżek ich rozwoju.

Prowadzona przez Uczelnię transparentna polityka kadrowa zapewnia nie tylko całościową ocenę dorobku i kompetencji kadry (w tym również pracowników prowadzących zajęcia na kierunku archeologia, a zatrudnionych na UMCS poza IA lub poza Uniwersytetem), ale sprzyja wszechstronnemu rozwojowi nauczycieli akademickich oraz wpływa stymulująco i motywująco na ich rozwój.

Wszystkie kwestie dotyczące motywowania pracowników przedstawiono w Regulaminie pracy. Dotyczy to zarówno zakresu, jak i stopnia motywowania pracowników przez wypracowany formalny system stosowanych nagród i kar oraz możliwości uzyskania awansu na profesora Uczelni. System nagród opiera się m.in. na możliwości obniżenia pensum dydaktycznego, przez przyznawanie dodatkowych środków finansowych na prowadzenie badań oraz prowadzoną dydaktykę, włącznie z możliwością ubiegania się o urlop naukowy. Należy podkreślić, że Jednostka przywiązuje dużą wagę do czasowego odciążania obowiązkami organizacyjnymi osób finalizujących prace w przewodach doktorskich i habilitacyjnych.

Prowadzona polityka kadrowa przez Uczelnię w zakresie rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia, naruszania bezpieczeństwa lub dyskryminacji i występujących zachowań przemocowych wobec kadry oraz studentów oparta jest o przyjętą w Uczelni zhierarchizowaną strukturę i obowiązujący podział władzy. Dlatego rekomenduje się: wypracowanie uczelnianej, niezależnej jednostki, poza strukturami władzy Uczelni, do której wszyscy przedstawiciele środowiska akademickiego Uniwersytetu mogliby zgłaszać sprawy dotyczące naruszania bezpieczeństwa, dyskryminacji i występujących zachowań przemocowych; wypracowanie procedury przeciwdziałającej zachowaniom naruszania bezpieczeństwa, dyskryminacji i występujących zachowań przemocowych; prowadzenia aktywnej polityki informacyjnej wśród kadry i studentów w zakresie zachowań dyskryminacyjnych i przemocowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadrę prowadzącą zajęcia na kierunku archeologia stanowią nauczycieli akademicki zatrudnieni na etatach badawczo- dydaktycznych UMCS, który stanowi dla nich podstawowe miejsce pracy. Zespół ten uzupełniają pracodawcy współpracujący od lat z Jednostką, co pozwoliło na zbudowanie zespołu interdyscyplinarnego. Uczelnia stworzyła odpowiednie warunki do podnoszenia kompetencji zawodowych i dydaktycznych nauczycieli akademickich, w tym zwłaszcza w zakresie prowadzenia zajęć zdalnych. Prowadzona polityka kadrowa przez Jednostkę jest transparentna i stabilna, z zachowaniem właściwego rozkładu zainteresowań i naukowych kompetencji kadry w odniesieniu do poszczególnych okresów dziejów. Dorobek naukowy Zespołu, podobnie jak przydział zajęć, odpowiada w pełni wszystkim dyscyplinom, do których przypisano kierunek oraz kompetencjom merytorycznym i dydaktycznym kadry. Pozwala to na pełną realizację procesu kształcenia na kierunku o profilu praktycznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zespół oceniający poddał ocenie infrastrukturę niezbędną do realizacji efektów uczenia się zakładanych programem studiów na kierunku archeologia o profilu praktycznym. Dotyczy to zarówno infrastruktury twardej (przez opis sal/pracowni wraz z wyposażeniem) niezbędnej do kształtowania kompetencji w zakresie wiedzy, a przede wszystkim umiejętności praktycznych, jak i miękkiej – w zakresie wykorzystywanych pomocy i środków informatyczno-dydaktycznych w procesie kształcenia

oraz niezbędnych środków do prowadzenia badań. Infrastruktura w pełni odpowiada na potrzeby prowadzenia badań oraz specyfice prowadzonego kierunku studiów. Jest też właściwa dla zakresu działalności zawodowej absolwenta.

Zajęcia kształtujące umiejętności IT odbywają się w udostępnianej Jednostce wydziałowej sali komputerowej dysponującej 15 stanowiskami komputerowymi wraz z niezbędnym oprogramowaniem w postaci pakietu Office, oprogramowaniem graficznym CorelDraw i Photoshop. Dodatkowo pracownicy wraz ze studentami mają dostęp do Humanistycznego laboratorium digitalizacji i wizualizacji z 20 samodzielnymi stanowiskami. Laboratorium to ma do dyspozycji oprogramowanie graficzne oraz skanery (3 szt.), drukarki 3D w raz z pełnym oprogramowaniem, w tym programem do obróbki 3D (3 szt.) oraz rzutniki multimedialne (3 szt.). Dodatkowo na stanie Jednostki znajdują się skanery formatu A-4 (7 szt.) i A-3 (2 szt.), wraz z oprogramowaniem graficznym (licencje CorelDraw i Photoshop).

Liczba i wielkość sal (ich układ), które są w bezpośredniej dyspozycji Instytutu, jak i tych udostępnianych przez WH, w pełni pokrywa potrzeby zarówno pracowników jak i studentów Jednostki (ogółem w chwili obecnej studiujących jest 54 studentów na studiach I i II stopnia łącznie; a liczebność roczników/grup waha się od 25 do 6 osób). Wszystkie sale dydaktyczne zaopatrzone zostały w komputer (wraz z podstawowym oprogramowaniem Office), dostęp do Internetu za pośrednictwem Wi-Fi (eduroam UMCS), rzutnik multimedialny i ekran. W dyspozycji Jednostki pozostają pomieszczenia magazynowe wraz z szafą pancerną, którą wykorzystuje się do przechowywania cennych zabytków. Pomieszczenia magazynowe pełnią również rolę pracowni.

Kształtowanie umiejętności praktycznych dokonuje się w salach/pracowni/magazynach, w których znajdują się zbiory map, litoteki, zabytków krzemiennych i ceramicznych (pochodzących z różnych okresów dziejowych), które to pozwalają na realizację takich zajęć jak: *źródłoznawstwo archeologiczne, metodyka badań archeologicznych, czy konserwacja i dokumentacja zabytków*. Pomoce dydaktyczne w postaci zdeponowanych materiałów krzemiennych, ceramicznych i zabytków metalowych znajdują się w salach dydaktycznych, bez przypisywania ich do konkretnych z nazwy specjalistycznych pracowni. Sale te dodatkowo wyposażone są w liczne regały, szafy oraz samodzielne stanowiska pracy. Niektóre z sal dodatkowo wyposażono w komputer, skaner, podręczny księgozbiór, wózek do przenoszenia obiektów wielkogabarytowych.

Praktyczne umiejętności dokonywania m.in. pomiarów w terenie studenci kształtują za pośrednictwem dostępnych w Instytucie niwelatorów (8 szt.), dalmierza (1 szt.), tachimetrów (3 szt.) wraz z programem do wizualizacji danych pomiarowych QGIS. IA ma do dyspozycji ponadto 3 wykrywacze metalu oraz 2 przenośne urządzenia nawigacyjne Garmin GPSMap 64 st. Na pracownię fotograficzną składa się sprzęt w postaci aparatów fotograficznych – lustrzanek cyfrowych marki Canon i Nikon (3 szt.) oraz dron – DJI Mavic 2Pro. Jakość i liczba zgromadzonego sprzętu zaspakajają potrzeby Instytutu w ramach prowadzonego kierunku.

Jednostka korzysta zarówno z infrastruktury, jak i sprzętu specjalistycznego niezbędnego do realizacji programu studiów będącego w posiadaniu przez inne instytutów UMCS np. Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej - w ramach prowadzonych zajęć: *archeologia w przestrzeni cyfrowej (GIS)*, gdzie podczas zajęć wykorzystywany jest sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem QGIS, ArcGIS, Global Mapper (wyposażenie Katedry Geomorfologii i Paleografii). Natomiast przy realizacji zajęć: *nauka o człowieku (antropologia fizyczna)* prowadzący ma do dyspozycji kolekcję materiałów kostnych znajdujących się na stanie zarówno IA jak i Katedry Anatomii Funkcjonalnej i Cytobiologii (Wydziału

Biologii i Biotechnologii). A do realizacji zakładanych efektów uczenia się z zajęć: *elementy statystyki* wykorzystywany jest sprzęt komputerowy i oprogramowanie statystyczne (Statistica, PQStat) będące na wyposażeniu Katedry Anatomii Funkcjonalnej i Cytobiologii.

Ponadto Jednostka korzysta (zarówno przy prowadzeniu badań archeologicznych na stanowiskach m.in. w Ułowie, Biskupicach, Malborku-Wielbarku, jak i przy realizacji efektów uczenia się takich zajęć, jak: *źródłoznawstwo część IV, V, VI oraz konserwacji i dokumentacji zabytków archeologicznych*, a nawet *archeologia powszechna, część IV*) z infrastruktury Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Ma to miejsce w przypadku prowadzenia badań biologicznych szczątków ludzkich (robot do izolacji DNA), metod rekonstrukcji zabytków za pomocą badań rentgenowskich czy tomografii komputerowej – tomograf komputerowy Toshiba Asterion, aparat cyfrowy TRG AGFA, skaner 3D.

W ramach nawiązanej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, reprezentującymi placówki konserwatorskie i muzealne, studenci mają stały dostęp do infrastruktury i ich zbiorów w ramach realizacji wybranych zajęć, czy wybranych tematów w ramach prowadzonych zajęć (jak w Muzeum w Hrubieszowie, czy w Lublinie).

Infrastruktura w chwili obecnej pozwala na realizację zakładanych efektów uczenia się, w tym również efektów odpowiedzialnych za kształtowanie niezbędnych umiejętności praktycznych wynikających ze specyfiki kierunku i profilu praktycznego, w tym w zakresie przygotowania prowadzenia badań terenowych przez studentów w prowadzeniu sondowań geologicznych, badań geofizycznych, czy pobierania prób archeobotanicznych.

W trakcie prowadzonych zajęć terenowych Jednostka zapewnia studentom archeologii bazę lokalową (w budynkach szkół, remiz strażackich, czy gospodarstwach agroturystycznych) oraz podstawowe wyżywienie.

Rozbudowa infrastruktury związana jest z realizacją projektu Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities) i powstanie w latach 2021-2023 na UMCS 5 laboratoriów działających w oparciu o szereg mobilnych stacji badawczych. W IA, który uczestniczy w realizacji tego projektu, powstaną 2 laboratoria: Laboratorium Źródeł oraz Laboratorium Inteligencji Analizy i Interpretacji. Aparatura planowana do ich wyposażenia to: magnetometr, geo-radar, tachimetr z modułem GPS, dron ze skanerem laserowym (ALS), dron do wykonywania fotografii lotniczej, laserowy skaner 3D w zestawie z kamerą tekstur(HD) i stolikiem obrotowym, zestaw skanerów do digitalizacji materiałów płaskich, studio fotograficzne (aparat, obiektywy, statywy, lampy, namiot bezcieniowy, tła, stół obrotowy), stacja robocza wraz z oprogramowaniem służącym do obróbki danych, między innymi do wykonywania modeli 3D metodą fotogrametryczną. Niewątpliwie ich powstanie znacząco wzmocni pozycję Jednostki w zakresie możliwości prowadzenia badań i działań dydaktycznych na poziomie nieinwazyjnych badań krajobrazu i zasobów dziedzictwa archeologicznego, czy digitalizacji 2D i 3D zabytków i dokumentacji archeologicznej. Rozszerzy to w sposób znaczący zakres możliwości prowadzenia przez Instytut zajęć o charakterze praktycznym i pozwoli na kształtowanie umiejętności w tym zakresie z zachowaniem wysokich standardów jakości pracy i kształcenia.

Nauczyciele akademicki Instytutu mają do dyspozycji 14 samodzielnych gabinetów, co niewątpliwie wpływa na komfort i jakość ich pracy, zapewnia swobodę komunikowania się ze studentami (prowadzenie konsultacji) oraz prowadzenie zajęć seminaryjnych. Po dokonaniu analizy w zakresie jakości prowadzonych zajęć zdalnych, dostępności i stanu infrastruktury dydaktycznej, pozostającej

w dyspozycji nauczycieli akademickich w prowadzonym kształceniu zdalnym (od 1 października), władze Dziekańskie Wydziału zakupiły pracownikom niezbędne laptopy ze słuchawkami, mikrofonem. Tym samym zapewniono i podniesiono jakość realizacji zajęć w formule kształcenia zdalnego.

Biblioteka Główna UMCS znajduje się w budynku Wydziału Filozofii i Socjologii, tzw. Starej Humanistyki, podobnie jak sale dydaktyczne IA. Dodatkowo na terenie Instytutu znajduje się Instytutowa Biblioteka.

Układ pomieszczeń, podobnie jak wielkość obydwu bibliotek, komfort pracy, liczba stanowisk w pełni odpowiadają na potrzeby pracowników i studentów Instytutu.

Wielkość powierzchni, którą zajmują obydwie biblioteki) oraz oferowaną liczbą samodzielnych stanowisk do pracy, w tym liczbą dostępnych stanowisk komputerowych w BG (połączonych z Internetem z możliwością przeglądania katalogów bibliotek polskich i zagranicznych w ramach Zintegrowanego Systemu Informacji Bibliotecznej BG UMCS oraz 2 stanowisk komputerowych w Bibliotece Instytut) oraz godzinami udostępniania zbiorów zapewniają stały dostęp wszystkim interesariuszom środowiska akademickiego do księgozbioru, zarówno w wolnym dostępie, jak i do egzemplarzy zdeponowanych w magazynach.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa IA oraz dostęp do infrastruktury bibliotecznej, w tym określone zasady korzystania z niej, są zgodne z przepisami BHP. Student, któremu udostępniono do pracy w Instytucie sale lub pomieszczenie magazynowe wraz z materiałem źródłowym po uzyskaniu zgody Dyrektora Instytutu, pozostaje pod nadzorem swojego promotora.

Niestety, w samej przestrzeni Instytutu nie ma w chwili obecnej wydzielonej strefy relaksu, w której studenci mogliby spędzać czas pomiędzy zajęciami. Teoretycznie jednak studenci archeologii mogą korzystać z niewielkiej przestrzeni rekreacyjno-relaksującej Wydziału Socjologii UMCS, znajdującej się w odległości 50 m od IA. Kącik ten wyposażony został w fotele, kanapę, ławę i podręczny regał na książki oraz 2 trójkątne siedziska – tzw. 'worki relaksacyjne'. Wnętrze ozdobiono roślinami. Zważywszy na powierzchnię, którą przeznaczono na wspomnianą powyżej strefę relaksu na Wydziale Socjologii, liczba studentów tam przebywająca w tym samym czasie jest znacząco ograniczona. Dlatego miejsce to nie w pełni zapewnia możliwość wypoczynku studentom Instytutu. Tym samym rekomenduje się: wygospodarowanie przestrzeni przeznaczonej pod strefę relaksu dla studentów archeologii.

Studenci oraz pracownicy Jednostki mają zapewniony dostęp do bezprzewodowej sieci wi-fi na terenie Uczelni za pośrednictwem eduroam UMCS. Wymagane jest tylko założenie konta. Informacje dotyczące możliwości korzystania z sieci znajdują się na stronie głównej Uczelni.

W Jednostce nie funkcjonuje sformalizowana procedura udostępniania sal oraz dostępu studentom do posiadanych zbiorów zabytków będących własnością Instytutu lub posiadanych w czasowej ich dyspozycji. Za pośrednictwem promotora pracy magisterskiej student może zwrócić się z wnioskiem do Dyrektora Instytutu z prośbą o ich udostępnienie. Uczelnia jest wyposażona w windy przystosowane do osób z niepełnosprawnością ruchową oraz dla osób niewidomych, a na parkingach wydzielono oznaczone miejsca dla osób z niepełnosprawnościami oraz podjazdy umożliwiające pokonanie barier architektonicznych. Dodatkowo w budynku Wydziału Filozofii i Socjologii, w którym mieszczą się pomieszczenia dydaktyczne Instytutu Archeologii, zainstalowano nową windę dla osób z niepełnosprawnościami z systemem dźwiękowym i przyciskami w języku Braille'a. Natomiast w budynku WH zamontowano podjazdy i wejścia z poziomu parteru, windy i toalety dla osób niepełnosprawnych, dedykowane miejsca parkingowe oraz drzwi wewnętrzne oznaczono w języku Braille'a. W roku 2019 przeprowadzono pod tym kątem modernizację miasteczka akademickiego.

Infrastruktura Biblioteki Głównej została dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością (podjazdy, miejsca parkingowe oznaczone ON, platformę prowadzącą do biblioteki, windy oraz toaletę dla osób z niepełnosprawnością, podjazdy wewnątrz budynku, mapę reliefową).

Natomiast infrastruktura Biblioteki Instytutu Archeologii w mniejszym stopniu jest przystosowana pod kątem dostosowania jej do osób z niepełnosprawnością. Należy jednak podkreślić, iż na kierunku archeologia, z uwagi na jego specyfikę, studiów nie podejmują osoby niedowidzące oraz z niepełnosprawnością ruchową. Dlatego nie ma to przełożenia bezpośredniego na jakość kształcenia studentów.

Covid – 19 i sytuacja związana z wybuchem pandemii spowodowała zmiany trybu prowadzenia zajęć z tradycyjnego na hybrydowy (początkowo) i synchroniczny. Infrastruktura uczelniana, do której dostęp stały mają pracownicy Instytutu, w pełni umożliwia i zabezpiecza prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zasoby biblioteczne, Biblioteki Głównej (ze zbiorem interdyscyplinarnym) oraz Biblioteki Instytutu Archeologii (z księgozbiorem specjalistycznym, ale uwzględniającym w pełni specyfikę interdyscyplinarną kierunku) spełniają wymagania pod kątem aktualności i zakresu tematycznego, w tym językowego gromadzonego i udostępnianego księgozbioru. Dodatkowo Biblioteka Instytutu posiada zbiory na poziomie 19.785 egz., w tym 12.888 książek i czasopism 6.897; w tym posiadanymi kolekcjami literatury archeologicznej – m.in. biblioteką dr. Klausa Goldmanna, prof. Adriana von Müllera oraz prof. Siegmara von Schnurbeina. Przekazane kolekcje w latach 2015-2018 nie tylko wzbogaciły specjalistyczne zbiory biblioteczne, ale i podniosły w środowisku archeologicznym prestiż biblioteki i Jednostki.

Proponowana przez prowadzących na zajęciach literatura przedmiotu w sylabusach w większości przypadków nie jest dostępna w katalogu online Biblioteki Głównej UMCS. Braki dotyczą m.in. takich zajęć jak: *archeologia śródziemnomorska* - na sugerowane 4 pozycje obcojęzyczne z literatury przedmiotu wszystkie są niedostępne w katalogu BG; *wykład fakultatywny III* - na 12 wskazanych prac w sylabusie przez prowadzącego jest tylko 1 praca w BG; natomiast w sylabusie z *archeologii środowiska* na wskazanych 8 prac dostępne są tylko 3. Rekomenduje się: dokonanie przeglądu i uzupełnienie literatury przedmiotu sugerowanej studentom w sylabusach lub wskazania miejsca ich dostępności.

Na poziomie katalogu BG pojawia się informacja przy brakujących pracach: "Tytuły, których brakuje w katalogu, można zgłosić do zakupu przez Bibliotekę przy pomocy formularza"

Do dyspozycji pracowników, podobnie jak i studentów UMCS, dostępne są księgozbiory Biblioteki Głównej UMCS z dostępem do licencjonowanych E-zasobów, standardowych wyszukiwarek naukowych, internetowych katalogów, wraz z zgromadzonym rozbudowanym interdyscyplinarnym księgozbiorem (260 tys. vol. druków zwartych, 235 tytułów czasopism polskich i zagranicznych; 300 tys. vol. w wolnym dostępie) oraz Instytutowa Biblioteka (specjalistyczna) z podręcznym księgozbiorem do dyspozycji pracowników i studentów archeologii (zbiór dostępny jest również dla pracowników i studentów innych instytutów). Zbiory bibliotek oparte są przede wszystkim na prowadzonej wymianie pomiędzy bibliotekami (dość intensywnie prowadzonej) i innymi współpracującymi instytucjami.

Biblioteka Główna połączona jest z Internetem z możliwością przeglądania katalogów bibliotek polskich i zagranicznych w ramach Zintegrowanego Systemu Informacji Bibliotecznej BG UMCS. Biblioteka IA oparta jest o katalog kartkowy, a tylko w części o system komputerowy ujęty w katalogu

online BG oraz projekcie tworzonego Katalogu Bibliografii Archeologii Europejskiej w systemie DYABOLA z siedzibą w Römisch-Germanische Kommission w Frankfurt nad Menem.

W Uczelni nie prowadzi się sformalizowanego monitoringu i oceny infrastruktury, w tym infrastruktury bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń oraz określania potrzeb i stanu pomocy dydaktycznych. Tylko w przypadku studentów, sformalizowano możliwość zgłaszania do Władz Uniwersytetu potrzeb socjalno-bytowych, z czego wyłączono jednak ocenę infrastruktury dydaktycznej

Z uwagi na brak sformalizowanych procedur włączających wszystkich interesariuszy wewnętrznych Uczelni w prowadzenie monitoringu i ocenę infrastruktury rekomenduje się zatem: stworzenie procedury zapewniającej uczestniczenie w kompleksowym monitoringu infrastruktury wszystkim pracownikom i studentom Uniwersytetu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka dysponuje właściwą infrastrukturą, która pozwala na realizację programu studiów o profilu praktycznym. Zapewnia to możliwość realizacji zajęć kształtujących w pełni umiejętności praktyczne studentów. Dodatkowo należy podkreślić, że Jednostka jest w trakcie jej rozbudowy, co znacząco wpłynie na jakość prowadzonych badań oraz kształtowanie umiejętności praktycznych studentów w tym zakresie. Zapewniono wszystkim interesariuszom wewnętrznym dostęp do sieci wi-fi na terenie Uczelni. Studentom opracowującym zbiory oraz przygotowującym prace dyplomowe zapewniono dostęp do pomieszczeń magazynowych Instytutu, w tym przestrzeń biblioteczną w odniesieniu do niezbędnych potrzeb, pozwalających na właściwą realizację programu studiów na kierunku archeologia. Uwzględniono również wymagania dotyczące infrastruktury i właściwego jej wyposażania. Pozwala to na realizację zakładanych efektów uczenia się, w tym umożliwiających kształtowanie kompetencji w zakresie umiejętności praktycznych, które wynikają ze specyfiki kierunku oraz profilu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów dla kierunku

archeologia studia I stopnia na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Współpraca UMSC w Lublinie z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie kierunku archeologia jest prowadzona w sposób stały, systematyczny i trwały. Skład grupy podmiotów zewnętrznych współpracujących jest odpowiedni do dyscyplin, do których przypisany został kierunek. Wśród współpracujących podmiotów znajdują się muzea, biuro wojewódzkiego konserwatora zabytków, instytucje kultury kultywujące dziedzictwo archeologiczno-kulturowe, a także firmy prywatne, prowadzące działalność ściśle związaną z archeologią.

Do najbardziej intensywnych kontaktów Instytutu Archeologii z interesariuszami zewnętrznymi dochodzi w trakcie czynności związanych z organizacją i realizacją praktyk (dotyczy to praktyk w postaci badań terenowych przewidzianych w programie uczenia się dla studentów III roku studiów I stopnia) oraz realizacji wspólnych projektów badawczych (badania terenowe) na II stopniu studiów. W trakcie wspólnych spotkań określany jest zasięg i zakres badań terenowych, wspólnie opracowywany jest też ich szczegółowy program oraz wymagania wobec uczestników. Opiekun praktyk z ramienia pracodawcy ma wpływ na ocenę osiągniętych przez studenta efektów uczenia się określonych dla praktyk. Weryfikuje je, wystawiając oceny w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodnie z zapisami w sylabusie praktyk. W dokumencie „Opinia o przebiegu praktyk” umieszcza też swój pogląd na temat zaangażowania studenta w wykonywanie powierzonych zadań oraz jego przygotowania do realizacji praktyk w terenie. W dokumencie tym opiekun praktyk ma również możliwość zgłoszenia informacji o brakach w przygotowaniu studenta i wnioskowania o modyfikację programu uczenia się pod kątem ich wyeliminowania. W tym miejscu opiekun praktyk ma też możliwość zasugerowania zmian w programie praktyk, które, po wdrożeniu, mogłyby wpłynąć na pełniejszy, bardziej efektywny ich przebieg. Pracodawcy z tej możliwości nie korzystają, dobrze oceniają przygotowanie studentów do odbywania praktyk.

Studenci odbywają praktyki m.in. w Archeologicznej Pracowni Badawczej THOR, Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, Muzeum Narodowym w Lublinie – Wydział Inspekcji Zabytków Archeologicznych oraz w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Lublinie.

Współpracujący z ocenianym kierunkiem pracodawcy mają możliwość składania wniosków o modyfikację programu pod kątem jak najlepszego kształcenia studentów, mając na uwadze oczekiwania rynku pracy. Przykładem tego może być wprowadzenie do programu uczenia się dla studiów I stopnia zajęcia *archeologia ratownicza*. Zmiana w programie uczenia się była reakcją na sygnały zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych, którzy podkreślali potrzebę lepszego przygotowania studentów pod kątem specyfiki badań ratowniczych na dużych inwestycjach. Pomysł zrodził się w trakcie prowadzonych wspólnie, przez Instytut Archeologii i firmę Archeologiczną Pracownia Badawcza THOR z Gniezna, badań na trasie autostrady A1 oraz innych inwestycji drogowych (obwodnice Tomaszowa, Lublina itp.). Przedstawiciel firmy THOR współprowadzi zajęcia w ramach tego obszaru. Aktualnie, Instytut Archeologii rozpatruje złożoną przez jedną z współpracujących firm propozycję wprowadzenia zajęć poświęconych w całości przybliżeniu możliwości wykorzystania w archeologii najnowocześniejszych technik i urządzeń.

Mimo, iż dla ocenianego kierunku istnieją nieformalne procedury przekazywania przez otoczenie społeczno-gospodarcze sugestii dotyczących modyfikacji programu uczenia się (takie uwagi interesariusze zewnętrzni mogą zgłaszać bezpośrednio dyrektorowi Instytutu Archeologii),

przedstawiciele otoczenia nie są poinformowani o takiej możliwości. Dlatego rekomenduje się opracowanie systemu przepływu uwag oraz opinii dotyczących programu, i poinformowanie o procedurze współpracujących z kierunkiem interesariuszy zewnętrznych.

Przy Wydziale Humanistycznym, w ramach którego funkcjonuje kierunek archeologia, działa Rada Pracodawców. Zgodnie z regulaminem, każdy kierunek może zgłosić do Rady dwóch lub trzech przedstawicieli podmiotów zewnętrznych, współpracujących z kierunkiem. Dwóch reprezentantów w Radzie mają również przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego archeologii. Członków Rady z ramienia kierunku archeologia wyznaczył Instytut spośród współpracujących z kierunkiem interesariuszy zewnętrznych. Jako że w ramach Wydziału Humanistycznego funkcjonują 22 kierunki, w posiedzeniach Rady uczestniczy ok. 50 osób powiązanych z różnymi dziedzinami. Nie są to warunki sprzyjające merytorycznej dyskusji dotyczącej kwestii związanych z programem uczenia się odnośnie do poszczególnych kierunków skupionych na Wydziale Humanistycznym, w tym archeologii. Dlatego rekomenduje się przeniesienie merytorycznych spotkań z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, dotyczących programu studiów w zakresie archeologii, na forum działającego przy Instytucie Archeologii Zespołu Programowego.

Raz w roku w posiedzeniu Zespołu uczestniczą przedstawiciele pracodawców, reprezentanci dwóch, trzech podmiotów. Grono stale współpracujących z ocenianym kierunkiem instytucji i firm jest jednak znacznie liczniejsze. Dlatego rekomenduje się poszerzenie reprezentacji przedstawicieli pracodawców w pracach Zespołu, o pozostałe podmioty systematycznie współpracujące, którzy uczestniczyć będą w pracach zespołu. Ważne jest, aby współpracujący z kierunkiem archeologia przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego mieli możliwość spotkania się np. raz w roku i przedyskutowania, wspólnie z władzami kierunku, propozycji ewentualnych modyfikacji programu pod kątem lepszego jego dostosowania do potrzeb rynku pracy.

Instytut Archeologii współpracuje również z samorządami lokalnymi. Celem tej współpracy jest szerzenie archeologicznego dziedzictwa i wykorzystanie informacji o odkryciach archeologicznych do promocji gmin i regionu. Korzyści z promocji gminy poprzez wykorzystanie informacji o odkryciach archeologicznych dostrzega np. urząd gminy w Hrubieszowie, który z budżetu gminy, studentom pracującym przy wykopaliskach dla muzeum w Hrubieszowie, finansuje zakwaterowanie i obiady.

Na ocenianym kierunku nie prowadzi się systematycznie okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, nie przeprowadza się też oceny poprawności doboru instytucji współpracujących oraz skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów. Rekomenduje się wprowadzenie okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów. Uruchomienie takiej praktyki pozwoli potwierdzić prawidłowość doboru instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego do współpracy z kierunkiem oraz odpowiedniość płaszczyzn współpracy w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów współpracy w postaci dostosowania programu uczenia się do aktualnych potrzeb rynku pracy, lub wskaże miejsca, które wymagają modyfikacji niezbędnych do uzyskania lepszych wyników współpracy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca Instytutu Archeologii z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego jest stała i aktywna. Interesariusze zewnętrzni współrealizują zajęcia, które zostały wprowadzone do programu studiów po ich sugestiiach (*archeologia ratownicza*). Przedstawiciele otoczenia, aktywnie współpracują w procesie organizacji i realizacji praktyk studenckich dla studentów studiów I stopnia - udostępniają miejsca w swoich zakładach pracy i instytucjach, angażują się jako opiekunowie w trakcie trwania praktyk oraz weryfikują stopień ociągniętych przez studentów efektów uczenia się określonych dla praktyk. Ponadto, współpracujący z kierunkiem przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczą w spotkaniach Rady Pracodawców (przy Wydziale Humanistycznym UMCS) oraz Zespołu Programowego (przy Instytucie Archeologii). Dla pełniejszej reprezentacji środowiska. Pracodawcy mają możliwość przekazywania uwag i sugestii odnośnie do programu studiów, nie znają jednak ścieżki wytyczonej dla przepływu takiego komunikatu. Na ocenianym kierunku nie prowadzi się systematycznie okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów. Takie oceny odbywają się w trakcie indywidualnych spotkań przedstawicieli instytutu z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uczelnia stwarza możliwości nauczycielom akademickim i studentom udziału w mobilności międzynarodowej. Podstawę wymiany stanowią zawarte umowy o współpracy z zagranicznymi uczelniami i jednostkami badawczymi (m.in. Johannes Gutenberg – Universität, Niemcy; Freie Universität Berlin, Niemcy; Humboldt-Universität zu Berlin, Niemcy; University of Hradec Králové, Czechy; Eötvös Loránd University, Węgry). Pełny wykaz znajduje się na stronach UMCS. Studenci dodatkowo informowani są o programach za pośrednictwem organizowanego raz w roku spotkania poświęconego Erasmusowi z Dyrektorem IA oraz powołanym koordynatorem programu Erasmus. W ostatnim roku akademickim zgłosiło się 5 studentów, ale wyjazd uniemożliwiła panująca pandemia. W ostatnich latach studiów nie podjęli w ramach wymiany międzynarodowej Erasmus również studenci zagraniczni. Natomiast Jednostkę odwiedzają studenci dyplomanci, stażyści i doktoranci uczelni zagranicznych w ramach realizacji innych programów, projektów badawczych i indywidualnych kontaktów z kadrą Instytutu (m.in. z Львовского Университета, Молдавского Университета w Kiszyniewie, czy w ramach Programu Rządu RP dla Młodych Naukowców) oraz studenci uczestniczący w międzynarodowych (polsko-niemieckich) wykopaliskach. Na kierunku archeologia studia I stopnia o profilu praktycznym podejmują chętnie również obcokrajowcy, głównie z Ukrainy i Białorusi.

Za próbę włączenia studentów w proces umiędzynarodowienia należy uznać realizację zajęć w języku angielskim w ramach zajęć *archeologia śródziemnomorska*, co zostało wpisane w program studiów. Dodatkowo studenci archeologii mogą uczestniczyć w wykładach ogólnouczelnianych (do wyboru) prowadzonych w języku angielskim. Natomiast pracownicy Instytutu korzystają przede wszystkim z nawiązanych dotąd głównie kontaktów indywidualnych z instytucjami zagranicznymi, a w znikomym stopniu z Erasmusa. Opierają się one na realizacji wspólnych, międzynarodowych projektów badawczych, popartych indywidualnymi zainteresowaniami badawczymi nauczycieli (np. jak ma to miejsce z Römisch-Germanische Kommission, w Frankfurt nad Menem; Römisch-Germanische Zentralmuseum, w Moguncji; Государственный Эрмитаж, w Sankt Petesburgu; czy Archeologický ústav AV CR, w Pradze).

Odnotowana obecność i aktywność kadry w procesie umiędzynarodowienia obserwowalna jest na płaszczyźnie kilku obszarów: na polu wymiany doświadczeń w trakcie pobytów stażowych prowadzonych m.in. w powyżej ośrodkach; prowadzonych kwerend źródłowych w ośrodkach i bibliotekach zagranicznych (w tym w największej archeologicznej bibliotece w Europie środkowej - Römisch-Germanische Kommission we Frankfurt nad Menem); prowadzonych wspólnie licznych projektach badawczych (w trakcie realizacji jest aktualnie 11 projektów) i wykopalisk (np. Wielbark Archaeological Field School), udziału (w 64 konferencjach i wygłoszeniu 52 referatów) i współorganizowaniu konferencji o zasięgu międzynarodowym (22 konferencje); w projektowaniu studiów doktoranckich na uczelniach zagranicznych (członkostwo w Radzie Naukowej Katedry Archeologii FF University Hradec Kralove, Czechy); publikowaniu w periodykach o zasięgu światowym; członkostwie w komitetach organizacyjnych redakcji pism archeologicznych o światowym zasięgu, czy podejmowaniu się zadań recenzenckich lub eksperckich; popularyzacji wiedzy nt. prowadzonych badań archeologicznych (np. projekt edukacyjny: Archeologia pojednania. Przydrożne lekcje historii na temat Wielkiej Wojny nad Rawką jako lekcje pojednania, 1915-2015); metodyki badań prowadzenia badań archeologicznych (*masłomęcka szkoła archeologiczna*).

Nauczyciele akademicki przygotowani są do prowadzenia zajęć w języku obcym, czego poświadczeniem są prowadzone wykłady gościnnie na uczelniach zagranicznych lub w ramach prowadzonych przez część kadry Instytutu stałych zajęć dydaktycznych (w Universität Wien - Institut für Klassische Archäologie, lub wynikających z obowiązku statutowego uczelni w przypadku habilitowania się w niej i uzyskania stanowiska Privatdozent na Freie Universität Berlin, Institut für Prähistorische Archäologie), albo w trakcie innych pobytów w jednostkach zagranicznych, czy udziału w projektach międzynarodowych. Stałą gotowość do prowadzenia zajęć w języku angielskim lub indywidualnej pracy z dyplomantami deklarują 4 osoby.

Jednostka nie wypracowała procedury sformalizowanego, stałego monitoringu i stopnia oceny procesu umiędzynarodowienia aktywności pracowników badawczo-dydaktycznych i studentów. W przypadku nauczycieli akademickich zagadnienia te w stopniu ogólnym znajdują się jedynie w przeprowadzanej okresowej ocenie pracownika (patrz powyżej opis), ale nie dotyczą kompleksowego monitoringu działalności kadry. ZO PKA rekomenduje wypracowanie procedury monitoringu procesu umiędzynarodowienia kadry oraz stopnia mobilności studentów w ramach programów wymiany studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

kryterium spełnione

Uzasadnienie

IA wpisuje się w realizację uczelnianych założeń prowadzonej polityki procesu umiędzynarodowienia w zakresie dążenia do umiędzynarodowienia prowadzonych badań i procesu kształcenia. Przyjęta strategia stwarza właściwe warunki zarówno kadrze badawczo-dydaktycznej, jak i studentom do uczestniczenia w mobilnej wymianie międzynarodowej we wszystkich obszarach związanych z prowadzonymi badaniami, dydaktyką i popularyzacją wiedzy na temat badań archeologicznych. Studenci uczestniczą w zajęciach prowadzonych w języku angielskim, wpisanych w program studiów w ramach zajęć *archeologia śródziemnomorska*, oraz mogą uczestniczyć w wykładach ogólnouczelnianych prowadzonych w języku angielskim. Mobilność międzynarodowa nie jest popularna wśród studentów archeologii, pomimo zapewnienia odpowiednich warunków przez Uczelnię. W zakresie działań projakościowych w Instytucie nie prowadzi się monitoringu procesu stopnia umiędzynarodowienia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym, naukowym oraz w wejściu na rynek pracy jest odpowiednio zorganizowany. Uczelnia wspiera studentów na wielu płaszczyznach. Z perspektywy studenckiej, jednym z najistotniejszych elementów takiego wsparcia jest współpraca i bieżący kontakt z wykładowcami. Studenci mają swobodną możliwość konsultacji z wykładowcami podczas dyżurów oraz w przerwach między zajęciami. Dodatkowo, każdy rocznik posiada wskazanego przez władze uczelni opiekuna roku, który odpowiada za sprawny przepływ informacji między studentami a kadrą akademicką oraz wspierającą proces uczenia się. Rolą opiekuna jest również wspieranie studentów w rozwiązywaniu problemów formalnych oraz dotyczących studiów.

Za wsparcie studentów w zakresie rozwoju umiejętności miękkich oraz przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku pracy w głównej mierze odpowiada Biuro Rozwoju Kompetencji. W ofercie biura znajdują się między innymi wsparcie psychologiczne i zawodowe, szkolenia z umiejętności miękkich, programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości, oferty praktyk i staży. Istotnym elementem rozwoju zarówno naukowego jak i zawodowego są przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego zaangażowani w kształcenie studentów archeologii. Przedstawiciele instytucji i firm archeologicznych, poza wpływaniem na jakość zajęć terenowych i staży, stosunkowo często wychodzą z ofertami zatrudnienia w stosunku do studentów kierunku. Ze względu na niewielką liczbę studentów, najczęściej do zatrudnienia dochodzi poprzez polecenie studentów przez uczelnię.

Ze względu na specyfikę pracy w instytucjach takich jak muzeum, praca zawodowa umożliwia jednocześnie rozwój naukowy.

Uczelnia posiada zorganizowany system wsparcia studentów wybitnych. Studenci wyróżniający się swoimi wynikami w nauce, po uzyskaniu zgody Dziekana, mają możliwość indywidualizacji i rozszerzenia programu studiów. W przypadku uzyskania takiej zgody, studentowi wyznacza się również opiekuna naukowego, który nadaje kierunek dalszemu przebiegowi studiów. Taki model indywidualizacji wspiera studenta w rozwoju pod opieką wykładowcy. Studenci nie mogą jednak skrócić czasu trwania studiów.

Uczelnia umożliwia studentom podjęcie aktywności artystycznych, sportowych, organizacyjnych oraz charytatywnych. Organizowane są liczne wydarzenia, przede wszystkim artystyczne i integracyjne. Studenci mają również możliwość rozwijania kompetencji społecznych poprzez udział w projektach charytatywnych. Możliwe jest również zaangażowanie się w działalność między innymi Chóru Akademickiego, Yacht Clubu oraz Akademickiego Związku Sportowego. Do dyspozycji są również liczne instytucje takie jak Centrum Kultury Fizycznej, Akademickie Centrum Kultury czy też Dyskusyjny Klub Filmowy. Liczne organizacje i instytucje wspierają studentów w rozwoju społecznym i artystyczno-sportowym. Ze względu na wysokie zróżnicowanie wśród możliwych aktywności, studenci mają swobodną możliwość wyboru aktywności. Na kierunku archeologia działa dobrze rozwinięty ruch naukowy, stymulowany przez instytut oraz Koło Naukowe Studentów Archeologii. Koło naukowe otrzymuje odpowiednie wsparcie ze strony uczelni dając studentom możliwość zaangażowania się naukowego oraz rozwój badawczy. Przy współpracy z Uczelnią organizowane są wyjazdy na konferencje oraz udział studentów w publikacjach.

Wsparcie w procesie uczenia się dostosowane jest do potrzeb różnych grup studentów. Studenci wychowujący dzieci mogą wnioskować i indywidualną organizację studiów. Taka możliwość przysługuje jednak tylko studentom studiów stacjonarnych. Studenci mogą również wnioskować o zapomogę w przypadku oczekiwania na dziecko. Istnieje również możliwość przyznania studentowi indywidualnej organizacji studiów ze względu na aktywność zawodową w czasie studiów, studia na różnych kierunkach, działalność na rzecz uczelni oraz ze względu na problemy zdrowotne.

Uczelnia przyznaje również stypendium dla studentów z niepełnosprawnościami. Warto także zaznaczyć, że studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze zmian w sposobach uczestnictwa w zajęciach oraz składania egzaminów. Należy tu wspomnieć o możliwości odsłuchiwania nagranych zajęć lub też zmiany formy egzaminu i zaliczenia. Takiego typu udogodnienia wyrównują szanse studentów z niepełnosprawnościami. Dodatkowym wsparciem dla studentów jest Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, który pełni dyżury telefoniczne i mailowe, służąc swoim wsparciem przy kwestiach formalnych, dotyczących wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Zespół promuje informacje dotyczące możliwości uzyskania wsparcia. Studenci z niepełnosprawnościami mogą również wnioskować o indywidualizację studiów.

Na uczelni funkcjonuje nieformalny system składania skarg, zażaleń oraz wyrażania opinii. Studenci są informowani o swoich możliwościach rozpoczynając studia oraz podczas kontaktu z opiekunem roku. Jednak ze względu na brak odpowiedniego usystematyzowania, studenci nie do końca wiedzą, gdzie i w jaki sposób można składać odpowiednie opinie. W związku z czym rekomenduje się wprowadzenie konkretnych regulacji dotyczących funkcjonowania systemu, precyzując ścieżkę postępowania w przypadku chęci zgłoszenia skargi lub zażalenia.

Uczelnia podejmuje podstawowe działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Studenci są informowani o procedurach postępowania na początku studiów, a także podczas rozmów z opiekunem roku. Wprowadzone procedury, także anty-mobbingowe, są mimo to niejednolite i w wysokim stopniu nieformalne. Uczelnia jest jednak przygotowana na niepożądane zachowania. Uczelnia udziela kompleksowego i dobrze zorganizowanego wsparcia psychologicznego dla studentów. Studenci mogą uzyskać darmową pomoc ze strony psychoterapeutów. Co więcej, istnieje również możliwość konsultacji w języku angielskim lub ukraińskim, co zwiększa komfort wsparcia w przypadku studentów obcokrajowców.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie przygotowania do kształcenia w formie hybrydowej lub zdalnej poprzez szkolenia dostępne dla studentów. Istnieje również możliwość uzyskania pomocy ze strony władz instytutu w przypadku problemów w obsłudze programów do nauki zdalnej.

Motywacja studentów do osiągania lepszych wyników jest osiągana poprzez stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Oprócz wysokich wyników w nauce premiowana jest działalność naukowa, społeczna, sportowa oraz artystyczna.

Kadra wspierająca proces uczenia się jest odpowiednio przygotowana do potrzeb studentów i oferuje swoje wsparcie w odpowiednich godzinach. Studenci mogą uzyskać pomoc ze strony pracowników administracyjnych, jak i wszystkich jednostek oraz pełnomocników wspierających proces uczenia się. Na stronie internetowej dostępne są odpowiednie dane kontaktowe oraz godziny przyjmowania studentów w przypadku stacjonarnych godzin pracy lub dyżurów.

Na UMCS działają zarówno ogólnouczelniane, jak i jednostkowe samorządy studenckie. Uczelnia deklaruje wsparcie i dobrą współpracę z przedstawicielami samorządu. Samorząd otrzymuje wsparcie finansowe oraz organizacyjne zgodnie z potrzebami.

Udział studentów w ocenie udzielanego im wsparcia zapewniony jest poprzez studencką ankietę ewaluacyjną. Studenci mają możliwość oceny zajęć pod koniec każdego semestru oraz roku akademickiego. Wzór ankiety składa się z pytań zamkniętych, gdzie studenci wyrażają swoją opinię na skali oraz miejsca na swobodne uwagi. Pytania zamknięte są jednak stosunkowo jednowymiarowe i w głównej mierze oscylują wokół oceny przygotowania do zajęć oraz atmosfery na nich panującej. Dodatkowo, ilość miejsca na otwartą wypowiedź pisemną jest relatywnie niewielka i nie daje studentowi możliwości zbudowania pełnej treści opinii na temat zajęć bądź prowadzącego. Na kierunku nie jest również prowadzona ankietyzacja innych elementów wsparcia studentów. Rekomenduje się usprawnienie ankiet dla studentów, dodając pytania bardziej kompleksowo oceniające zajęcia.

Ponadto studenci nie są w żaden sposób motywowani do kompleksowej oceny zajęć - programu studiów. Warto rozważyć wprowadzenie mechanizmu promocyjnego, zachęającego do wyrażania opinii, dzięki czemu studenci będą mieli większy wpływ na program studiów oraz charakter zajęć na kierunku.

Przedstawiciele samorządu studenckiego angażują się w działania doskonalące program studiów i proces uczenia się w odpowiednich organach kolegialnych uczelni. Ze względu na brak obecności przedstawicieli samorządu studenckiego na spotkaniu, zespół oceniający nie jest w stanie dokładniej ocenić tego elementu systemu wsparcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku archeologia na UMCS w Lublinie w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Uczelnia posiada nieuporządkowane, lecz działające procedury anty-mobbingowe, jak i również odpowiednie wsparcie psychologiczne.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się nie podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci ze względu na brak odpowiedniego systemu ewaluacji tego rodzaju wsparcia.

Na pozytywną ocenę spełniania kryterium nie mają wpływu nieprzenoszące się w sposób istotny na jakość kształcenia uchybienia wskazane w analizie stanu faktycznego, odośnie do których zostały sformułowane rekomendacje.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o programie studiów, a także o zasadach realizowania procesu nauczania i uczenia się są publicznie dostępne za pomocą stron internetowych, tworzących, razem z informacjami dostępnymi przez USOS, uzupełniający się system. Informacja ta jest wyczerpująca, przedstawiona w sposób jasny, zrozumiała dla osób zainteresowanych; dostęp do potrzebnych informacji jest nieskomplikowany, niezależny od ograniczeń, które mogłyby być spowodowane różnymi okolicznościami, związanymi z miejscem czy rodzajem używanego sprzętu - nie ma trudności z dostępem do informacji przez sieć internetową.

Studenci na kierunku archeologia potwierdzili bardzo dużą przydatność, zrozumiałość oraz dogodność korzystania z informacji o różnych aspektach kierunku, zamieszczonych w publicznym dostępie. Informacje te obejmują wszystkie istotne elementy: cele kształcenia, opis sylwetki absolwentów, dane dotyczące karier zawodowych absolwentów ("nasi absolwenci") i możliwych miejsc zatrudnienia, warunki przyjęcia na studia i wymagane od kandydatów (I stopnia i II stopnia) kwalifikacje,

przyznawane kwalifikacje zawodowe i naukowe, a także charakterystykę programu studiów, sylabusy zajęć, charakterystykę procesu nauczania i uczenia się, aktualne programy studiów (oraz harmonogram zajęć), efekty uczenia się, wreszcie opis sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Kierunkowe efekty uczenia się, sylabusy, literatura przedmiotu są dostępne przez system USOS, w zakładce "Katalog" - dostęp nie jest trudny, można się dostać do tych informacji z poziomu strony głównej, przez zakładkę "Szczegółowy program studiów". Rekomenduje się uzupełnienie informacji o zanonimizowane wyniki ankietyzacji, przeprowadzanej wśród studentów, a także udostępnienie osobom zainteresowanym, w tym potencjalnym kandydatom, bardziej szczegółowych i precyzyjnych danych, dotyczących efektów uczenia się - to znaczy poza dostępem w ramach systemu USOS. Ponadto rekomenduje się uzupełnienie informacji dotyczących sposobów dyplomowania, adekwatnie do profilu studiów, oraz stałe monitorowanie sylabusów zajęć w ten sposób, by były one na bieżąco aktualizowane. W tej chwili zdarza się, że sylabusy niektórych zajęć nie były modyfikowane i uaktualniane, nieprecyzyjne były także informacje dotyczące sposobów weryfikacji efektów uczenia się.

W tabeli poniżej zamieszczono zestawienie informacji zapewnione na stronach internetowych

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3.	Zasady rekrutacji	TAK
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	TAK
8.	Sylabusy	TAK
9.	Kompletność sylabusów	TAK
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	NIE
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	TAK
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	TAK

Informacje na stronach internetowych, funkcjonujące w publicznym dostępie, są aktualne i aktualizowane na bieżąco. Prowadzi się monitoring zakresu, sposobu przekazywania i aktualności tych informacji. Studenci i interesariusze zewnętrzni (pracodawcy) wysoko ocenili przydatność oraz zrozumiałość informacji o kierunku i studiach na tym kierunku. Należy jednak położyć większy nacisk na stałą aktualizację niektórych informacji – dotyczy to sylabusów zajęć. W obecnym okresie,

w związku z pandemią, strony internetowe pełnią podstawową rolę w bieżącym informowaniu studentów i w kontaktach – przez pocztę i system USOS – z pracownikami – z funkcji tych Instytut Archeologii wywiązuje się obecnie w sposób bardzo dobry.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dostęp do informacji publicznej na kierunku archeologia jest dobrze zorganizowany, nieskomplikowany, informacje są zrozumiałe, ich zakres i zgodność ze stanem faktycznym aktualizowane na bieżąco. Informacje są dostępne bez względu na ograniczenia, wywołane na przykład miejscem pobytu lub rodzajem używanego sprzętu. Informacje obejmują wszystkie kluczowe aspekty rekrutacji i przyjęcia na studia, charakterystykę sylwetki absolwenta, opis losów zawodowych absolwentów, opis programu studiów (sylabusy, harmonogram zajęć), opis organizacji procesu nauczania, efekty uczenia się i sposoby ich weryfikacji oraz oceny, informacje dotyczące badań terenowych (terenowe badania wykopaliskowe, terenowe badania inwentaryzacyjne, rozumiane i utożsamiane z praktykami zawodowymi, przynajmniej na poziomie opisu w USOS), a także formy wsparcia studentów w procesie uczenia się i pomocy bytowo-materialnej. Niektóre informacje dostępne są w systemie USOS (sylabusy, literatura przedmiotu, efekty uczenia się), ale dostęp do nich jest stosunkowo łatwy także dla osób z zewnątrz. Informacje są z dobrze przygotowane, łatwo dostępne i wyczerpujące. W sytuacji pandemii strony internetowe i kontakt ze studentami za pośrednictwem systemu USOS i poczty w sposób właściwy i dobrze zorganizowany spełniają swoje funkcje, co zresztą podkreślone zostało przez studentów kierunku, a także przez interesariuszy zewnętrznych ze środowiska pracodawców. Na stronach Uczelni ukazują się aktualne informacje, dotyczące szkoleń tak pracowników, jak i studentów z technik kształcenia zdalnego i podnoszenia kwalifikacji w tym zakresie. Na stronie internetowej można znaleźć także bardzo przydatny, zwięzły, dobrze pomyślany opis – Vademecum dla studentów (i ewentualnych kandydatów), obejmujący wszystkie podstawowe informacje i odniesienia (linki) do konkretnych stron z informacjami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów na kierunku archeologia UMCS zostały formalnie przyjęte i są stosowane w praktyce. Do 2019 roku kluczową rolę w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia odgrywał Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. Od 2019

roku na całej Uczelni wprowadzono system, w ramach którego za politykę jakości kształcenia odpowiadają: Senat, Dzielnicowe Kolegia Dydaktyczne (przejęły funkcje Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia), Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów archeologia sprawuje dziekan Wydziału Humanistycznego oraz upoważniony przez Dziekana Prorektor ds. Jakości Kształcenia; bezpośrednio nadzór organizacyjny i merytoryczny spoczywa na Dyrektorsze Instytutu i kierowanym przezeń Zespole Programowym Instytutu Archeologii UMCS.

Kompetencje poszczególnych zespołów systemu zapewnienia jakości kształcenia, ewaluacji kształcenia i doskonalenia jakości kształcenia zostały określone w sposób klarowny i zgodny z postawionymi zadaniami. Podstawową rolę odgrywają w tym wypadku inicjatywy Dyrektora Instytutu i Zespołu Programowego Instytutu, który proponuje zmiany bądź modyfikacje programu studiów, zatwierdzane następnie - kolejno - przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, kolegium dziekańskie Wydziału Humanistycznego UMCS; Dziekan przekazuje propozycje zmian, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studentów, Rektorowi UMCS. Po analizie, przeprowadzanej przez Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia oraz Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, zwłaszcza pod kątem kompletności i poprawności formalnej, zmiany zatwierdza Senat Uczelni. Zatwierdzanie zmian i modyfikowanie programu studiów dokonuje się w oparciu o sformalizowane zasady - określa je uchwała Senatu w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów.

Przyjęcia na studia na kierunku archeologia odbywają się na podstawie formalnie przyjętych warunków i określonych kryteriów kwalifikacji kandydatów. Rekrutacja dokonuje się na podstawie zasad wspólnych dla całego Uniwersytetu, określonych uchwałą senatu w sprawie zasad przyjęć na I rok studiów.

Systematyczna ocena programu studiów obejmuje plan studiów, profil zajęć i ich charakterystykę, a także efekty uczenia się. Należy jednak zauważyć, że ocena programu studiów powinna być skuteczna i adekwatna do zakładanego profilu studiów. W kryterium 2 i 3 wskazano na istotne niedociągnięcia, związane z organizacją, obsadą i modelem praktyk, a także z kryteriami merytorycznymi, jasno określającymi praktyczny charakter prac licencjackich – kryteria te powinny być wyraźnie określone i wskazywać na zasadniczą odmiennąść prac powstających na profilu praktycznym (uzyskiwanie umiejętności i kompetencji praktycznych – zawodowych) i ogólnoakademickim (przygotowanie do samodzielnej pracy naukowej). Z tego powodu należy podjąć działania, mające na celu poprawę skuteczności procesu oceny programu studiów w diagnozowaniu konkretnych problemów. Uzyskiwanie efektów uczenia się ocenia się na podstawie wewnętrznie powiązanej analizy, obejmującej egzaminy (i inne formy prac etapowych), oceny prac terenowych i praktyk, poziom pracy dyplomowej, ocenę egzaminu dyplomowego. Przed zakończeniem każdego semestru przeprowadza się ponadto analizę wyników nauczania, opartą na ankietach studenckich i arkuszach autoewaluacji zajęć, prowadzonych przez poszczególnych pracowników - wyniki autoewaluacji są analizowane przez Dyrektora Instytutu i Radę Doskonałości Naukowej Instytutu Archeologii. W analizie programu studiów bierze się także pod uwagę śledzenie losów absolwentów na rynku pracy. Zebrane w toku analiz informacje i oceny, dotyczące poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych i prowadzonych przez nich zajęć, są wykorzystywane do ewentualnej korekty zajęć lub innych działań naprawczych - zwłaszcza na poziomie dydaktyki i jej metod.

Systematyczna ocena programu studiów jest przeprowadzana na podstawie miarodajnych informacji, odnoszących się we właściwy sposób do celu i zakresu oceny. Oceny tej dokonuje się na podstawie analizy postępów studentów w procesie przyswajania sobie efektów uczenia się (prace etapowe o zróżnicowanym charakterze, prace dyplomowe, odpowiednio wyprofilowane do poziomu i charakteru studiów, ankiety zajęć opracowywane przez studentów, oceny przez studentów warunków studiowania, charakteru i poziomu wsparcia studiujących przez Uczelnię, ankiety dla studentów kończących studia, wreszcie informacje zwrotne, przekazywane przez nauczycieli akademickich; niedostatecznie uwzględnia się jednak informacje i sugestie, pochodzące ze strony środowiska pracodawców - interesariuszy zewnętrznych).

W ocenie programu studiów w stopniu zorganizowanym, stałym i efektywnym uwzględnia się analizy i oceny, przygotowywane przez samych studentów, jak i pracowników naukowo-dydaktycznych (ankiety, autoewaluacja, hospitacje zajęć). W niedostatecznym stopniu, mimo dobrej współpracy w zakresie staży i zajęć o charakterze praktycznym, uwzględnia się opinie środowisk pracodawców. Rekomenduje się zacieśnienie i współpracy z pracodawcami i nadanie tej współpracy stałego charakteru w taki sposób, by opinie pracodawców i ich oczekiwania były poddawane konsultacjom z Radą Programową Instytutu Archeologii, a ewentualnie wprowadzeniu do programu studiów - jest to szczególnie ważne dla profilu praktycznego.

Wyniki analiz, uzyskanych w kontekście oceny programu studiów, są faktycznie wykorzystywane do poprawienia i modyfikowania tego programu na kierunku archeologia. W tym wypadku zwraca się szczególną uwagę na oceny konkretnych zajęć, dokonywane przez studentów. Uwagi zawarte w ankietach służą do modyfikacji programu lub sposobu prowadzenia zajęć.

Jakość kształcenia na kierunku archeologia podlega ocenie, która jest przeprowadzana w sposób stały i zorganizowany – jest to, po pierwsze, ocena, której dokonują studenci na różnych poziomach i w różnych okresach swojej nauki, po drugie – na drodze współpracy z Radą Pracodawców - tutaj współpraca powinna być ściślejsza i lepiej zorganizowana – rekomenduje się zacieśnienie współpracy z Radą Pracodawców pod kątem potrzeb dydaktycznych Instytutu Archeologii. Ocena ta uwzględnia potrzeby rynku pracy (na przykład, w ostatnich latach wprowadzono na I etapie studiów o profilu praktycznym, zgodnie z sugestiami współpracujących z Instytutem Archeologii, zajęcia z *archeologii ratowniczej*, wprowadza się zajęcia z wykorzystaniem nowych technik pomiarowych i badawczych), odpowiednio dostosowane treści programowe, związane z nimi metody kształcenia (nacisk na zajęcia terenowe, przygotowanie studentów do praktycznych czynności zawodowych - współpraca z instytucjami muzealnymi i konserwatorskimi, np. wieloletnia i owocna współpraca z Muzeum w Hrubieszowie i gminą Hrubieszów), a także wyniki nauczania i stopień realizacji zakładanych efektów uczenia się. Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów jest zespołem powołanym do organizacji i nadzorowania właściwego przebiegu ocen i opracowania wyników badań. Na studiach I stopnia (licencjackich) cykliczna ocena jest dokonywana na podstawie zarządzenia Rektora UMCS z dnia 24 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Zarządzenie określa, że ocena jakości kształcenia i dydaktyki ma się odbywać w sposób systematyczny, okresowy, wedle ustalonego porządku działania (formy ankiet, arkusze autoewaluacji, służbowa droga analizy i oceny wyników badań, opracowanie wniosków z badań, wdrażanie zmian). W procesach ewaluacyjnych zasady te są faktycznie wykorzystywane.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zasady opracowywania, modyfikacji, zmian w programie studiów na kierunku archeologia UMCS w Lublinie zostały formalnie określone i są stosowane w praktyce. Wyznaczono i sprecyzowane kompetencje zespołów, sprawujących nadzór nad organizacją studiów, ich merytorycznym kształtem oraz obsługą administracyjną. Przyjęto w sposób formalny procedury, na podstawie których dokonuje się zatwierdzenia, zmian i modyfikacji programu studiów. Proces rekrutacyjny odbywa się w oparciu o przyjęte procedury. Przeprowadza się systematyczny, cykliczny i zorganizowany proces oceny programu studiów. Proces ten odbywa się na podstawie wewnętrznie powiązanego systemu ocen i ewaluacji, odnoszącego się do treści programowych, metod kształcenia, sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Należy zaznaczyć, że w procesie tym uwzględnia się także losy zawodowe absolwentów oraz opinie pracodawców. Okresowa ocena studiów jest prowadzona w oparciu o właściwie określone analizy informacji i danych, uzyskanych na podstawie ocen sporządzanych przez studentów, wyniki autoewaluacji pracowników, hospitacje zajęć. Oznacza to, że w procesie oceny zajęć uczestniczą tak interesariusze wewnętrzni, jak i interesariusze zewnętrzni. Wyniki systematycznych analiz przekładane są na poprawę programu studiów i ich organizacji. Jako całość, system oceny programu i zajęć funkcjonuje sprawnie. Należy jednak zwrócić uwagę na pewne mankamenty, dotyczące skuteczności systemu oceny programu i zajęć: obejmują one niewłaściwą organizację praktyk zawodowych, brak precyzyjnego określenia wymogów stawianych pracom dyplomowym licencjackim – tym samym postuluje się konieczność staranniejszego doprecyzowania podstawowych warunków, jakie muszą zostać spełnione, i w ten sposób jasne określenie różnic, jakie powinny charakteryzować prace dyplomowe na obu poziomach studiów - chodzi tutaj przede wszystkim o podkreślenie praktycznego charakteru i metod badawczych (a także opracowanie lub realizację konkretnego zadania praktycznego) w przypadku prac licencjackich na profilu praktycznym. Ponadto należy zwrócić uwagę na ulepszenie kontaktu pomiędzy środowiskiem pracodawców a Radą Programową Instytutu Archeologii, odpowiedzialną za przygotowanie programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

--

Zalecenia

1. Zaleca się pełne i efektywne wdrożenie na kierunku archeologia zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
2. Ponadto zaleca się podjęcie działań naprawczych, zapobiegających w przyszłości nieefektywnemu działaniu na kierunku archeologia.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Zalecenia z wizytacji przeprowadzonej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dotyczące oceny jakości kształcenia na kierunku archeologia na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, z dnia 18.05.2009 r. odnosiły się do:

- braków w grupie samodzielnych profesorów, których nie można uzupełniać zatrudnianiem profesorów – obcokrajowców,
- znaczące dysproporcje w liczbie pracowników zajmujących się poszczególnymi etapami dziejów – struktura kadrowa IA,
- stanu osobowego IA UMCS, który nie zapewnia w dłuższej perspektywie realizacji w stopniu podstawowym programu przewidzianego dla studiów archeologicznych,
- konieczność dalszego rozwoju naukowego kadry, a zwłaszcza uzyskanie przez 2-4 osoby stopni doktorów habilitowanych, co ma umożliwić stworzenie pełnej oferty dydaktycznej w zakresie prowadzonych seminariów magisterskich,
- uzależnienie dalszego rozwoju jednostki od dynamiki rozwoju naukowego młodszej kadry dydaktycznej oraz kierowanie pracami doktorskimi przez doktorów habilitowanych, co jest warunkiem ubiegania się o tytuł profesora .

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Uczelnia podjęła właściwe działania, wprowadzające w życie zalecenia o charakterze naprawczym – zalecenia te zostały sformułowane w wyniku wizytacji na kierunku archeologia w 2009 roku. Dzięki habilitacjom pracowników specjalizujących się w archeologii młodszej epoki kamienia oraz epoki brązu i wczesnej epoki żelaza zajęcia te prowadzą samodzielni nauczyciele akademicy. Jeśli chodzi o rozwój kadry naukowej, do 2019 roku sześciu pracowników Instytutu Archeologii UMCS uzyskało stopień dra habilitowanego, w związku z czym powiększono dostatecznie ofertę seminariów mgr - obejmują one obecnie wszystkie epoki i specjalności, reprezentowane w Instytucie. Ponadto zrealizowano postulat harmonijnego rozwoju kadry młodszych pracowników naukowych – w latach 2011-2013 czterech pracowników naukowych uzyskało stopień dra, zaś pracownicy samodzielni pełnili funkcję promotorów prac dr oraz uczestniczyli, jako recenzenci i członkowie komisji, w procedurach habilitacyjnych.

Przewodniczący zespołu oceniającego

prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i

zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl